

แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคาร
โรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ภูซงค์ ลิขิตธนสมบัติ
รองคณบดีฝ่ายกายภาพโครงการพิเศษ คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 65
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2565 - 2566

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย” ลักษณะวิชา การเมือง ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ภูษงค์ ลิขิตธนสมบัติ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 65 ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2565 - 2566

พลโท

(ชาติชาย ชัยเกษม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาล
ของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย

ลักษณะวิชา การเมือง

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ภุชงค์ ลิขิตชนสมบัติ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 65

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป เพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาล และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ ผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ของโรงพยาบาล มหาวิทยาลัย ผู้ค้ากับภาครัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของกรมบัญชีกลาง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้ 1) ปัญหาเกี่ยวกับนโยบาย โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่มีการรวมอำนาจไว้ที่กระทรวงการคลังเพียงองค์กรเดียว ควรมีการแก้ไขโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ให้มีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่กระทรวงการคลังเพียงหน่วยงานเดียว 2) ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีภาครัฐ ซึ่งภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้รับจ้างในบัญชีหรือผู้สนใจมาทำความเข้าใจในระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 3) ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ขาดรูปแบบที่ชัดเจน ควรให้ประชาชนที่มีความรู้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ 4) ปัญหาการบริหารงานที่มีสัญญาหลายสัญญาในเวลาเดียวกัน มีความซับซ้อนและใช้ระยะเวลานาน ควรแบ่งงานออกเป็นหลายสัญญา เพื่อสะดวกในการบริหาร 5) ปัญหาของผู้ประกอบการที่ขาดประสิทธิภาพไม่สามารถที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ตามเวลาที่กำหนด ส่งผลให้ภาครัฐเกิดความเสียหาย ควรมีการตรวจสอบสถานที่ปฏิบัติงานจริงและความมีประสิทธิภาพ 6) ปัญหาการผูกขาดสินค้าและราคาในการจัดซื้อจัดจ้างแบบเจาะจงต้องระวังและคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของภาครัฐ โดยผลที่ได้จากการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยควรคำนึงถึงความโปร่งใส คุณภาพ ประสิทธิภาพและด้านราคาที่เหมาะสม ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ควรมีการทบทวนการกำหนดคุณลักษณะ แบบรูป รายละเอียด และขอบเขตงาน (TOR) เพื่อความเหมาะสมด้วยหลักความโปร่งใส วางนโยบายให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบ จัดทำคู่มือปฏิบัติงานให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน และควรจัดให้มีข้อตกลงคุณธรรมสำหรับการก่อสร้างที่มีวงเงินตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป

Abstract

Title Guidelines for the development of a procurement model for the construction of a hospital building of the Faculty of Medicine in Thailand

Field Politics

Name Associate Professor Puchong Likittanasumbut, M.D. **Course** NDC **Class** 65

This study aimed to study the problems and obstacles in procurement and construction of hospital buildings of the Faculty of Medicine in Thailand worth 100 million baht or more, to analyze solutions to problems and obstacles in the procurement and construction of hospital buildings, and to propose guidelines for the development of the procurement model for the construction of hospital buildings. The in-dept interview from hospital executive, medical personnel, parcel operator of the university hospital, traders with the government, and people involved in the Comptroller General's Department. The results revealed that the Problems and obstacles are as follows: 1) Problems with the policy, structure, and authority of the committee under the Public Procurement and Supplies Management Act B.E. 2560, which has concentrated power in the Ministry of Finance as a single organization, the structure and authority should be revised to prevent centralization of power in the Ministry of Finance as a single agency 2) Problems with knowledge and understanding of the work of government accountants which the government should publicize to invite contractors in the account or those who are interested to understand the procurement system 3) Problems with people's participation in auditing the public procurement process that lacks a clear form, people with knowledge should be involved in the audit 4) The problem of managing multiple contracts at the same time is complicated and takes a long time should be divided into several contracts for ease of administration 5) The problem of inefficient entrepreneurs being unable to complete the work on time, resulting in damage to the government sector, the actual work location and efficiency should be examined 6) The problem of monopoly on products and prices in specific procurement must be careful and take into account the best interests of the government. The results of the development of the procurement model for the construction of hospital buildings of the Faculty of Medicine in Thailand should take into account transparency, quality, efficiency and reasonable prices. Recommendations for this research should include a review of the characteristics, profile, and scope of work. (TOR) for suitability with the principle of transparency, laying policies for the public to participate in the inspection process, preparing operating manuals for those involved in the operation, and should provide morality agreements for construction with a budget of 100 million baht or more.

คำนำ

ปัจจุบันการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้กำหนดกรอบแนวปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันโดยใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อป้องกันการทุจริต กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางมากยิ่งขึ้น เพื่อความโปร่งใส และมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม กำหนดให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ การใช้งานเป็นสำคัญ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ราคาต่ำสุดเสมอไป แต่ให้พิจารณาคุณภาพประกอบราคาที่เหมาะสม จากเหตุการณ์ที่ผ่านมา โรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ได้มีการขยายการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นการรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับเป็นสถานที่ศึกษาของนักศึกษาแพทย์เพื่อผลิตบุคลากรทางการแพทย์ออกไปรับใช้สังคม จำเป็นที่จะต้องมีการจัดซื้อจัดหาพัสดุประเภทอาคารก่อสร้างมูลค่าไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท และด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ต้องมีแผนการของแต่ละโครงการเพิ่มมากขึ้นในการก่อสร้างและการจัดหาพัสดุจำนวนมาก การจัดซื้อจัดจ้างจึงเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับโรงพยาบาลที่จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของโรงพยาบาลจะเป็นต้องมีความรอบรู้ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องเข้าใจระบบและขั้นตอน หรือกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคาร เพื่อความถูกต้องและมีความสะดวกรวดเร็ว ทำให้เป็นไปตามเป้าหมายในการที่จะช่วยชีวิตและรักษาอาการเจ็บป่วยของผู้มารับการรักษาได้ และสามารถเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อบุคลากรทางการแพทย์ได้ ความสำคัญของงานวิจัย “แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย” เพื่อให้โรงพยาบาลรัฐสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงพยาบาลรัฐให้เกิดความคล่องตัว สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภายใต้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ พ.ศ.2560 และตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความถูกต้อง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ภูซงค์ ลิขิตชนสมบัติ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 65

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
คำจำกัดความ	5
บทที่ 2 หลักการขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ	6
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	6
ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง	
และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560	11
แนวคิดเกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ	14
แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการกำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐในต่างประเทศ	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
กรอบแนวคิดของการวิจัย	26
สรุป	26
บทที่ 3 การวิเคราะห์สถานการณ์ของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคาร	
โรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย	28
การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคาร	
โรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาท ขึ้นไป	28
การวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้าง	
การก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า	
100 ล้านบาทขึ้นไป	37
สรุป	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้าง	
การก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์	
ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป	40
การวิเคราะห์ด้านผู้ปฏิบัติงานพัสดุ	40
การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดซื้อจัดจ้าง	41
การวิเคราะห์ระบบบัญชี	46
การวิเคราะห์ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP)	47
สรุป	48
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	51
สรุป	51
ข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	59
ประวัติย่อผู้วิจัย	61

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
4-1	แสดงตารางภาคผนวก 1 การจัดทำแผนการใช้พืชสุมที่ผลิตภายในประเทศ	43
4-2	แสดงตารางภาคผนวก 2 การจัดทำแผนการใช้เหล็กที่ผลิตภายในประเทศ	44
4-3	แสดงตารางภาคผนวก 3 ตารางรายงานการใช้พืชสุมที่ผลิตภายในประเทศ	46
5-1	แสดงผลที่ได้จากการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้าง อาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย	58

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนนั้น ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยืดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง ประกอบกับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน ร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกการบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อมให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2562) ปัจจุบันระบบสุขภาพของไทยกำลังเผชิญกับสิ่งท้าทายจากรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง การเชื่อมต่อการค้าการลงทุนจากทั่วโลก ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพระบบบริการสุขภาพมากขึ้น ในขณะที่งบประมาณของภาครัฐมีอย่างจำกัด ส่งผลให้งบประมาณไม่เพียงพอต่อการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบัน ทำให้ภาครัฐต้องเตรียมการเพื่อรองรับสิ่งต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้น

ในปัจจุบันการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้กำหนดกรอบแนวปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันโดยใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อป้องกันการทุจริต กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางมากยิ่งขึ้น เพื่อความโปร่งใส และมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม กำหนดให้ค่านึงถึงวัตถุประสงค์ การใช้งานเป็นสำคัญ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ราคาต่ำสุดเสมอไป แต่ให้พิจารณาคุณภาพประกอบราคา การร้องเรียนและการอุทธรณ์กรณีที่เห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย รวมไปถึงกำหนดโทษกรณีที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของแผ่นดินรวมถึงต้องการให้หน่วยงานของรัฐวางแผนและประเมินผลการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถสร้างความเชื่อมั่นในกับทุกภาคส่วน ประกอบกับงานด้านพัสดุเป็นงานที่มีความยุ่งยากและมีความซับซ้อนจำเป็นต้องอาศัยความรู้และมีความชำนาญ เชี่ยวชาญ แม่นยำในเรื่องพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ เพื่อให้กระบวนการทำงานบรรลุไปได้และเกิดความเสียหายที่น้อยลง เป็นการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) โดยมุ่งเน้นดัชนีในประเด็น ดังนี้ 1) ความโปร่งใส (Transparency) 2) ความรับผิดชอบ (Accountability) 3) คุณธรรมการให้บริการของหน่วยงาน (Integrity in Service Delivery) 4) วัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร (Integrity Culture) และ 5) คุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน (Work Integrity) และจากการตรวจสอบจากสำนักการตรวจเงินแผ่นดินในการจัดซื้อจัดจ้างที่ตรวจพบข้อผิดพลาดและปรากฏในรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่าผลการตรวจสอบงานก่อสร้างอาคารพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก อาจมีประเด็นคณะกรรมการกำหนดราคากลางไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับราคาและแหล่งวัสดุก่อสร้าง โดยมีการกำหนดจัดจ้างสูงกว่าราคากลาง การจัดหาวัสดุไม่เหมาะสมกับการใช้งาน การตรวจสอบสืบสวนโครงการก่อสร้าง พบว่ามีการใช้วัสดุไม่ได้คุณภาพในการก่อสร้าง ไม่มีความแข็งแรงทนทาน วัสดุที่ใช้มีผิวแตกงายหรือยุ่ยสลาย ไม่เป็นไปตามแบบและรายละเอียดข้อกำหนดในสัญญา หรือการก่อสร้างที่มีการดำเนินการล่าช้ากว่ากำหนด ทำให้หน่วยงานราชการมีความเสียหาย

การประกวดราคาแบบ e-bidding ภาคส่วนเอกชนหรือผู้รับเหมาที่ต้องการเข้าร่วมการประกวดราคา โครงการก่อสร้างของรัฐต้องลงทะเบียนเป็นผู้ค้ากับภาครัฐในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) ของกรมบัญชีกลาง ก่อนจึงมีสิทธิสามารถเข้าไปค้นหาประกาศจัดซื้อจัดจ้างและขอรับเอกสารการประกวดราคาได้ โดยประกอบไปด้วยต้นทุนค่าวัสดุ ค่าแรงงาน เครื่องจักรอุปกรณ์ ค่าดำเนินการ กำไร และภาษี เพื่อให้ผู้สนใจยื่นข้อเสนอได้คิดคำนวณราคารวมทั้งสิ้นก่อนจะเสนอราคาและเสนอราคาได้เพียงครั้งเดียว ซึ่งผู้ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติและเป็นผู้ที่เสนอราคาต่ำที่สุดจะเป็นผู้ชนะการเสนอราคา และจากเหตุการณ์ที่ผ่านมาโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ได้มีการขยายการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นการรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับเป็นสถานที่ศึกษาของนักศึกษาแพทย์เพื่อผลิตบุคลากรทางการแพทย์ออกไปรับใช้สังคม จำเป็นที่จะต้องมีการจัดซื้อจัดหาพัสดุประเภทอาคารก่อสร้างมูลค่าไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท และด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ต้องมีแผนการของแต่ละโครงการเพิ่มมากขึ้นในการก่อสร้างและการจัดหาพัสดุนานมาก การจัดซื้อจัดจ้างจึงเป็นส่วนหนึ่ง

ที่มีความสำคัญสำหรับโรงพยาบาลที่จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติงานของโรงพยาบาลจะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องเข้าใจระบบและ ขั้นตอน หรือกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคาร เพื่อความถูกต้องและมีความสะดวก รวดเร็ว ทำให้เป็นไปตามเป้าหมายในการที่จะช่วยชีวิตและรักษาอาการเจ็บป่วยของผู้มารับการรักษา ได้ และสามารถเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อบุคลากรทางการแพทย์ได้

จากสถานการณ์ในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย เพื่อให้โรงพยาบาลรัฐสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับการจัดทำ ประกาศจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) แบบใหม่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงพยาบาลรัฐให้เกิดความคล่องตัว สามารถ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภายใต้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ พ.ศ.2560 และตามระเบียบ กระบวนการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยความถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคาร โรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการ ก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาล ของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเอกสารทางวิชาการและการทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ การศึกษาข้อมูลจาก เอกสารทั้งภาครัฐและเอกชน ตำรา บทความ งานวิจัย ตลอดจน สิ่งพิมพ์รายงานประจำปี ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎี แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคาร โรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ และจาก งานวิจัยต่างประเทศ

2. ขอบเขตด้านประชากร ผู้ให้ข้อมูลหลัก มีดังนี้

สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ และผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย จำนวน 9 กลุ่มผู้ค้ากับภาครัฐ จำนวน 4 ท่านและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกรมบัญชีกลาง จำนวน 4 ท่าน รวมทั้งสิ้น 17 ท่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ และผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลรามารามิบัติ โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย จำนวน 9 ท่าน กลุ่มผู้ค้ากับภาครัฐ จำนวน 4 ท่านและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของ กรมบัญชีกลาง จำนวน 4 ท่าน รวมทั้งสิ้น 17 ท่าน

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี หลักการต่าง ๆ

3. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์นำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

โรงพยาบาลรัฐในประเทศไทยสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างได้ ดังนี้

1. โรงพยาบาลได้ทราบถึงสถานการณ์ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้าง การก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป และทราบแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ปฏิบัติงานจริงในด้านการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ

2. โรงพยาบาล โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ได้องค์ความรู้พร้อมทั้งรูปแบบการปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้าง และสามารถถ่ายทอดหรือแนะนำให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้างได้ถูกต้อง มีมาตรฐาน เกิดประสิทธิภาพ

3. โรงพยาบาล ได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป อย่างเป็นระบบ ถูกต้อง มีมาตรฐาน มีความคล่องตัว ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการรักษาพยาบาลผู้ป่วย

คำจำกัดความ

การจัดซื้อจัดจ้าง	หมายถึง	การดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ โดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือนิติกรรมอื่นตามที่กฎกระทรวงกำหนด
โรงพยาบาลภาครัฐ	หมายถึง	โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลรามาธิบดี โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย
ประสิทธิภาพ	หมายถึง	รูปแบบการปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
พัสดุ	หมายถึง	การก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)
2. ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ
4. แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการกำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐในต่างประเทศ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดของการวิจัย
7. สรุป

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย” มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในด้านยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เนื่องจากภาครัฐเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามแนวทาง นโยบายและทิศทางการพัฒนาที่กำหนดตามกรอบบริหารราชการแผ่นดิน ระบบการบริหารจัดการภาครัฐจะต้องสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาครัฐอย่างมีบูรณาการ มีความต่อเนื่อง เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ช่วงเวลาที่ผ่านมการบริหารจัดการภาครัฐยังขาดประสิทธิภาพ มีปัญหาเชิงการบริหารจัดการและโครงสร้าง ปัญหาคอร์รัปชันและระบบอุปถัมภ์ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในทุกมิติ โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่เน้นการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ผ่านมามีหน่วยงานภาครัฐที่มีโครงสร้างและภารกิจที่เหมาะสม และวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม เปิดโอกาสให้ทุก ๆ ภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการบริการสาธารณะ ตรวจสอบการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ รวมทั้งดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสังคมได้อย่างเหมาะสม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐจึงมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการปรับเปลี่ยนภาครัฐโดยยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ และแยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัยและพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าและปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วและโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีธรรมาภิบาลและสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม รวมทั้งต้องมีการพัฒนาระบบบริหารจัดการบุคลากรภาครัฐที่สามารถตั้งใจและดึงดูดให้คนดีคนเก่งเข้ามาร่วมพลังการทำงานที่มีความมุ่งมั่นและมีแรงบันดาลใจในการที่จะร่วมกันพลิกโฉมประเทศไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย” ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์ในด้านภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการและให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ มีระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ให้การบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชน

1.1 การให้บริการสาธารณะของภาครัฐได้มาตรฐานสากลและเป็นระดับแนวหน้าของภูมิภาค โดยปรับรูปแบบและวิธีการดำเนินการของภาครัฐมีลักษณะที่เบ็ดเสร็จ มีความครบวงจรและหลากหลายรูปแบบตามความต้องการของผู้รับบริการ มีความร่วมมือกับภาคีอื่น ๆ พร้อมทั้งปรับปรุงกลไกการปฏิบัติงานของภาครัฐให้มีลักษณะบูรณาการ สามารถส่งเสริมภารกิจของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะการปรับปรุงบทบาทและกลไกภาครัฐให้เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการประกอบการ การกำหนดกฎระเบียบที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจภาคเอกชนทุกขนาด สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว

1.2 ภาครัฐมีความเชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ โดยมีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นำไปสู่การวิเคราะห์การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อการพัฒนา นโยบายและการให้บริการภาครัฐ มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการสาธารณะ

ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ เพื่อให้สามารถติดต่อราชการได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เสียค่าใช้จ่ายน้อยและสามารถตรวจสอบได้

2. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ โดยการบริหารจัดการภาครัฐมีความสอดคล้องเชื่อมโยงและเป็นกลไกสำคัญในการนำยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติในทุกระดับ มีการจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะยึดโยงกับยุทธศาสตร์ในทุกระดับ มีเป้าหมายร่วมกันทั้งในเชิงประเด็นเชิงภารกิจ และเชิงพื้นที่ โดยอาศัยข้อมูลขนาดใหญ่ รวมทั้งมีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจและพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นการพัฒนาการดำเนินงานนโยบาย และการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

2.1 นำยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยใช้แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายรวมทั้งแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติผ่านแผนปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงการทำงานของภาครัฐในทุกระดับให้มีเอกภาพ และสอดคล้องประสานกันตามห่วงโซ่การพัฒนาจากราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นรวมทั้งการประสานความร่วมมือที่หลากหลาย การพัฒนาเทคโนโลยีหรือเครื่องมือในการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนา ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการภาคประชาชน และภาคส่วนอื่นในสังคม โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีเป้าหมายที่ชัดเจน

2.2 มีระบบการเงินการคลังประเทศสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินการคลังของประเทศมีการปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบภารกิจในการสนับสนุนและไม่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระบบงบประมาณแผ่นดินจะต้องสอดคล้องกับลักษณะการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติทั้งในลักษณะแผนเชิงยุทธศาสตร์ แผนตามภารกิจและแผนระดับพื้นที่ มีการรักษาวินัยการเงินการคลังภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลัง การพัฒนาระบบการคลังวงหาระยะปานกลางและระยะยาว การปรับปรุงวิธีการงบประมาณให้มีความคล่องตัวสะดวก เหมาะสมกับสถานการณ์และความเร่งด่วน การใช้จ่ายงบประมาณโปร่งใส เป็นไปตามเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด และมีแผนเพิ่มรายได้ของประเทศคู่กับแผนงบประมาณให้เกิดสมดุลระหว่างรายได้กับรายจ่าย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ของรัฐและการปรับปรุงระบบภาษี

2.3 มีระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ โดยมีการติดตามประเมินผลทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการติดตามประเมินผลทั้งระบบ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินการ ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับประเด็นการพัฒนาระดับหน่วยงาน และระดับพื้นที่ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และจัดให้มีการรายงานการติดตามประเมินผลในการบรรลุเป้าหมายต่อสาธารณะเป็นประจำ รวมทั้งการตรวจสอบโดยองค์กรอิสระต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

3. **ภาครัฐมีความทันสมัย** โดยให้ภาครัฐทันต่อการเปลี่ยนแปลง และมีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เทียบได้กับมาตรฐานสากล สามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลาย ซับซ้อนมากขึ้น และทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

3.1 **องค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ** โดยปรับโครงสร้างและระบบบริหารงานราชการใหม่ในรูปแบบที่มีความหลากหลาย มีการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวเข้าสู่การเป็นสำนักงานสมัยใหม่ นำไปสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล มีความคล่องตัว ไม่ยึดติดกับการจัดโครงสร้างองค์กรแบบราชการ สามารถยุบ เลิก ปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร กฎ ระเบียบได้ตามสถานการณ์

3.2 **พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย** โดยมีการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความโปร่งใสยืดหยุ่นและคล่องตัวสูง นำนวัตกรรม เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล มาใช้ในการบริหารและการตัดสินใจ รวมทั้งนำองค์ความรู้ ในแบบสหสาขาวิชาเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างคุณค่าและแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการตอบสนองกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันเวลา พร้อมทั้งมีการจัดการความรู้และถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาภาครัฐให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

จาก พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 นี้ มีคำนิยามที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

“การจัดซื้อจัดจ้าง” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“พัสดุ” หมายความว่า สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษาและงานจ้าง ออกแบบ หรือควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งการดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“สินค้า” หมายความว่า วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และทรัพย์สินอื่นใด รวมทั้งงานบริการที่รวมอยู่ในสินค้านั้นด้วย แต่มูลค่าของงานบริการต้องไม่สูงกว่ามูลค่าของสินค้านั้น

“งานบริการ” หมายความว่า งานจ้างบริการ งานจ้างเหมาบริการ งานจ้างทำของและการรับขน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล แต่ไม่หมายความรวมถึงการจ้าง ลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ การรับขนในการเดินทางไปราชการหรือไปปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ งานจ้างที่ปรึกษา งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง และการจ้างแรงงาน ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์

“งานก่อสร้าง” หมายความว่า งานก่อสร้างอาคาร งานก่อสร้างสาธารณูปโภค หรือ สิ่งปลูกสร้างอื่นใด และการซ่อมแซม ต่อเติม ปรับปรุง รื้อถอน หรือการกระทำอื่นที่มีลักษณะทำนอง

เดียวกันต่ออาคาร สาธารณูปโภค หรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว รวมทั้งงานบริการที่รวมอยู่ในงานก่อสร้างนั้นด้วย แต่มูลค่า ของงานบริการต้องไม่สูงกว่ามูลค่าของงานก่อสร้างนั้น

“อาคาร” หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างถาวรที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือใช้สอยได้ เช่น อาคารที่ทำการ โรงพยาบาล โรงเรียน สนามกีฬา หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน รวมทั้งสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยสำหรับอาคารนั้น ๆ เช่น เสาธง รั้ว ท่อระบายน้ำ หอดังน้ำ ถนน ประปา ไฟฟ้า หรือสิ่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นส่วนประกอบของตัวอาคาร เช่น เครื่องปรับอากาศ ลิฟท์ หรือเครื่องเรือน

“สาธารณูปโภค” หมายความว่า งานอันเกี่ยวกับการประปา การไฟฟ้า การสื่อสาร การโทรคมนาคม การระบายน้ำ การขนส่งทางท่อ ทางน้ำ ทางบก ทางอากาศ หรือทางราง หรือการอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งดำเนินการในระดับพื้นดิน ใต้พื้นดิน หรือเหนือพื้นดิน

“งานจ้างที่ปรึกษา” หมายความว่า งานจ้างบริการจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเพื่อเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในด้านวิศวกรรม สถาปัตยกรรม ผังเมือง กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สาธารณสุข ศิลปวัฒนธรรม การศึกษาวิจัย หรือด้านอื่นที่อยู่ในภารกิจของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐ

“งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง” หมายความว่า งานจ้างบริการจากบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลเพื่อออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

“การบริหารพัสดุ” หมายความว่า การเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย การยืม การตรวจสอบ การบำรุงรักษา และการจำหน่ายพัสดุ

“ราคากลาง” หมายความว่า ราคาเพื่อใช้เป็นฐานสำหรับเปรียบเทียบราคาที่ผู้ยื่นข้อเสนอ ได้ยื่นเสนอไว้ซึ่งสามารถจัดซื้อจัดจ้างได้จริงตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- (1) ราคาที่ได้มาจากการคำนวณตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการราคากลางกำหนด
- (2) ราคาที่ได้มาจากฐานข้อมูลราคาอ้างอิงของพัสดุที่กรมบัญชีกลางจัดทำ
- (3) ราคามาตรฐานที่สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานกลางอื่นกำหนด
- (4) ราคาที่ได้มาจากการสืบราคาจากท้องตลาด
- (5) ราคาที่เคยซื้อหรือจ้างครั้งล่าสุดภายในระยะเวลาสองปีงบประมาณ
- (6) ราคาอื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

ในกรณีที่มีราคาตาม (1) ให้ใช้ราคาตาม (1) ก่อน ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (1) แต่มีราคาตาม (2) หรือ (3) ให้ใช้ราคาตาม (2) หรือ (3) ก่อน โดยจะใช้ราคาใดตาม (2) หรือ (3) ให้คำนึงถึงประโยชน์ ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (1) (2) และ (3) ให้ใช้ราคาตาม (4) (5) หรือ (6) โดยจะใช้ราคาใดตาม (4) (5) หรือ (6) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ

“เงินงบประมาณ” หมายความว่า เงินงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ รายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ เงินซึ่งหน่วยงานของรัฐ ได้รับไว้โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีให้ไม่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เงินซึ่งหน่วยงานของรัฐได้รับไว้โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมาย และเงิน ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม หรือผลประโยชน์อื่นใดที่ตกเป็นรายได้

ของราชการ ส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายหรือที่ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจเรียกเก็บตามกฎหมาย และให้หมายความ รวมถึงเงินกู้ เงินช่วยเหลือ และเงินอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญ หน่วยธุรการของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุ หรือผู้ที่ได้รับ มอบหมายจากผู้มีอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐ

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ

“คณะกรรมการวินิจฉัย” หมายความว่า คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหาร พัสดุภาครัฐ

“คณะกรรมการราคากลาง” หมายความว่า คณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ

“คณะกรรมการ ค.ป.ท.” หมายความว่า คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต

“คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ประเด็นสาระสำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

มีประเด็นสำคัญตามหมวด 1 บททั่วไป ดังต่อไปนี้

ตามมาตรา 6 ของ พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุโดยใช้เงินงบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าต่อภารกิจของรัฐ และป้องกันปัญหาการทุจริต ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ และกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ หรือส่วนงานของหน่วยงานของรัฐที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ หรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เกิดความยืดหยุ่นและมีความคล่องตัว หากรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐนั้น ประสงค์จะจัดให้มีระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุขึ้นใช้เอง ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ก็ให้กระทำได้ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้เว้นแต่ในต่างประเทศที่หน่วยงานของรัฐหรือส่วนงาน ของหน่วยงานของรัฐตั้งอยู่มีกฎหมายธรรมเนียมปฏิบัติ หรือจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นของต่างประเทศนั้น เป็นการเฉพาะหรือกำหนดไว้

เป็นอย่างอื่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติตามวรรคสอง จะกำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือก หรือวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา 56 เป็นอย่างอื่นก็ได้ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติตามวรรคสองและวรรคสาม ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบาย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 7 ของ พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัตินี้มีให้ใช้บังคับแก่

(1) การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวกับการพาณิชย์โดยตรง
 (2) การจัดซื้อจัดจ้างยุทธโศปกรณ์และบริการที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติโดยวิธีรัฐบาล ต่อรัฐบาลหรือโดยการจัดซื้อจัดจ้างจากต่างประเทศที่กฎหมายของประเทศนั้นกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(3) การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้บริการทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา หรือการจ้างที่ปรึกษา ทั้งนี้ ที่ไม่สามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้

(4) การจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ สถาบันการเงินระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศทั้งในระดับรัฐบาลและที่มีใช้ระดับรัฐบาล มูลนิธิ หรือเอกชนต่างประเทศ ที่สัญญาหรือข้อกำหนดในการให้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(5) การจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ สถาบันการเงินระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศทั้งในระดับรัฐบาลและที่มีใช้ระดับรัฐบาล มูลนิธิ หรือเอกชนต่างประเทศ ที่สัญญาหรือข้อกำหนดในการให้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น โดยใช้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือนั้นร่วมกับเงินงบประมาณ ซึ่งจำนวนเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือที่ใช้นั้นเป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(6) การจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาหรือสถานพยาบาลที่เป็นหน่วยงานของรัฐ โดยใช้เงินบริจาครวมทั้งดอกผลของเงินบริจาค โดยไม่ใช้เงินบริจาค่นั้นร่วมกับเงินงบประมาณ

การจัดซื้อจัดจ้างตาม (1) (2) และ (3) ที่ได้รับยกเว้นมิให้นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา โดยประกาศ ดังกล่าวจะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเสนอเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างใดตาม (1) (2) หรือ (3) ต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่ออนุมัติให้ได้รับยกเว้นเป็นรายกรณีไปก็ได้

การยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การจัดซื้อจัดจ้างใดทั้งหมด หรือแต่บางส่วนนอกเหนือจากการยกเว้นตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามข้อเสนอของ คณะกรรมการนโยบาย

กรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีกฎหรือระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างและการบริหารพัสดุตามหลักเกณฑ์และแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ โดยอย่างน้อยต้องมีหลักการ ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง

การจัดซื้อจัดจ้างตาม (6) นอกจากสถาบันอุดมศึกษาหรือสถานพยาบาลที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ต้องดำเนินการตามวรรคสี่แล้ว ให้สถาบันอุดมศึกษาหรือสถานพยาบาลที่เป็น

หน่วยงานของรัฐนั้นรายงาน ผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการนโยบายตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา 8 ของ พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้

(1) คุ่มค่า โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน

(2) โปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน

(3) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ล่วงหน้าเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและ มีกำหนดเวลาที่เหมาะสม โดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

(4) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการตามวรรคหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ หากการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามหลักการดังกล่าว แต่ไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้าง อย่างมีนัยสำคัญ หรือเกิดจากกรณีเร่งด่วน หรือมีเหตุผลหรือความจำเป็นอื่น การจัดซื้อจัดจ้างนั้นย่อมไม่เสียไปให้ใช้หลักการตามวรรคหนึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการวินิจฉัยคณะกรรมการราคากลาง คณะกรรมการ ค.ป.ท. และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ โดยอนุโลม

มาตรา 9 ของ พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐ คำนึงถึงคุณภาพ เทคนิค และวัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น และห้ามมิให้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ เว้นแต่พัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างตามวัตถุประสงค์นั้นมียี่ห้อเดียวหรือจะต้องใช้อะไหล่ของยี่ห้อใด ก็ให้ระบุยี่ห้อนั้นได้

มาตรา 10 ของ พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ภายใต้บังคับมาตรา 66 ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อเสนอของผู้ยื่นข้อเสนอในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ และเป็นข้อมูลทางเทคนิคของผู้ยื่นข้อเสนอ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ ระหว่างผู้ยื่นข้อเสนอด้วยกันต่อผู้ซึ่งมิได้เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้นหรือต่อผู้ยื่นข้อเสนอรายอื่น เว้นแต่เป็นการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือการดำเนินการตามกฎหมาย

มาตรา 11 ของ พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี และประกาศเผยแพร่ในระบบเครือข่าย

สารสนเทศของกรมบัญชีกลางและของหน่วยงานของรัฐตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด และให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐนั้น เว้นแต่

(1) กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือเป็นพัสดุที่ใช้ในราชการลับ ทั้งนี้ ตามมาตรา 56 (1) (ค) หรือ (ฉ)

(2) กรณีที่มีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือมีความจำเป็นต้องใช้พัสดุ โดยฉุกเฉินหรือเป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาด ทั้งนี้ ตามมาตรา 56 (2) (ข) (ง) หรือ (ฉ)

(3) กรณีที่เป็นงานจ้างที่ปรึกษาที่มีวงเงินค่าจ้างตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้ ตามมาตรา 70 (3) (ข) หรือ (ฉ)

(4) กรณีที่เป็นงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติตามมาตรา 82 (3)

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรายละเอียดการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างตามวรรคหนึ่ง และการเปลี่ยนแปลงแผน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 12 ของ พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการบันทึกรายงานผลการพิจารณารายละเอียด วิธีการและขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างและจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูล เมื่อมีการร้องขอการจัดทำบันทึกรายงานผลการพิจารณา รายละเอียดวิธีการและขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง และการร้องขอเพื่อตรวจสอบบันทึกรายงานดังกล่าว ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 13 ของ พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ในการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญาในงานนั้นในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญาในขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดของการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเป็นกรรมการในคณะกรรมการการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ การจัดซื้อจัดจ้างนั้นย่อมไม่เสียไป

มาตรา 14 ของ พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปโดยเรียบร้อยและไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อหน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดผิดพลาด หรือผิดพลาดเล็กน้อยและไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ การจัดซื้อจัดจ้างนั้นย่อมไม่เสียไป

มาตรา 15 ของ พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างพัสดุโดยวิธีใดตามพระราชบัญญัตินี้จะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดและภายในวงเงินเท่าใด ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

แนวคิดเกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ (ธนิดา บดีพงษ์, 2562)

“จัดซื้อจัดจ้าง” หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้มาได้มาซึ่งพัสดุโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (กรมบัญชีกลาง, 2560) ในปัจจุบันการกำหนดราคาสัญญางานก่อสร้างของรัฐมักจะใช้รูปแบบวิธีแบบแข่งขันราคาหรือประกวดราคา (Competitive Bidding) เนื่องจากเป็นวิธีที่ยุติธรรมทำให้ผู้รับเหมาแต่ละรายได้มีโอกาสอย่างเท่า

เทียมอีกทั้งยังได้ราคาที่ดี คุ่มค่ากับงบประมาณของประเทศ โดยส่วนใหญ่หน่วยงานภาครัฐนิยมทำสัญญาจ้างแบบราคาเหมา (Lump Sum Contract) ที่รวมต้นทุนค่าวัสดุ ค่าแรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์ ค่าดำเนินการ กำไร และภาษีทั้งหมดไว้ในราคากลางแล้ว เพื่อให้ทราบมูลค่างานที่ต้องจ่ายเป็นจำนวนที่แน่นอน และจากการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้ให้นิยามการซื้อและการจ้างเอาไว้เพื่อให้มีแนวปฏิบัติที่ตรงกันและเพื่อสะดวกในการปฏิบัติยิ่งขึ้น ได้ดังนี้

“การซื้อ” หมายความว่า การซื้อพัสดุทุกชนิดทั้งที่มีการติดตั้ง ทดลอง และบริการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ แต่ไม่รวมถึงการจัดหาพัสดุในลักษณะการจ้าง

“การจ้าง” หมายความว่า รวมถึงการจ้างทำของและการรับขนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการจ้างเหมาบริการ แต่ไม่รวมถึงการจ้างลูกจ้างของส่วนราชการตามระเบียบของกระทรวงการคลัง การรับขนในการเดินทางไปราชการตามกฎหมายว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน และการจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“การพัสดุ” หมายความว่า การจัดทำเอง การซื้อ การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน การแลกเปลี่ยน การเช่า การควบคุม การจำหน่าย และการดำเนินการอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า การจัดซื้อจัดจ้างเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนแต่เฉพาะการซื้อและการจ้างซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัสดุเท่านั้น ไม่รวมถึงการดำเนินการอื่น ๆ อาทิ การจ้างที่ปรึกษา การแลกเปลี่ยน การจำหน่าย ซึ่งเป็นการควบคุมกระบวนการพัสดุทั้งระบบของหน่วยงานภาครัฐมากกว่าการจัดซื้อจัดจ้าง

คุณสมบัติพื้นฐานของระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐให้มีธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีความโปร่งใสในการซื้อและจ้างของภาครัฐ และหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในระบบการจัดซื้อจัดจ้าง หน่วยงานภาครัฐจึงควรมีคุณสมบัติพื้นฐานของระบบการจัดซื้อจัดจ้างตามที่สมาคม American Bar Association ได้กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

1. องค์กรหรือหน่วยงานหนึ่ง ๆ ต้องมีหน่วยจัดซื้อจัดจ้าง ที่คอยทำหน้าที่บริหารการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน อีกทั้งมีกฎหมายและระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และมีแผนการจัดซื้อจัดจ้างที่ชัดเจน

2. การจัดซื้อจัดจ้างทั้งปวงต้องเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด มีความคงเส้นคงวา มีความโปร่งใส มีกลไกและระบบการควบคุมในการกำกับดูแลที่รัดกุม เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของสาธารณชน

3. เปิดโอกาสให้ “ผู้ขาย” ทุกภาคส่วนในสังคม (ทั้งภาคธุรกิจ องค์กร ภาคประชาสังคม และหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง) ในการทำหน้าที่การค้าขายกับหน่วยงานภาครัฐอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และส่งเสริมการแข่งขันเสรี

4. ส่งเสริมประสิทธิภาพ ความประหยัด และความคุ้มค่าในการจัดการทรัพย์สินของภาครัฐ

5. มีหลักประกันด้านคุณภาพ และความเชื่อถือได้ของระบบการจัดซื้อจัดจ้าง สำหรับบริบทของประเทศไทย จะมีหน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลด้านการพัสดุ การจัดซื้อ การจัดจ้าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

5.1 หน่วยงานกลาง มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการบริหารงานพัสดุ ให้มีมาตรฐาน โปร่งใส เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ โดยมีหน้าที่ในการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ มาตรฐานตีความ กฎ ระเบียบ และสั่งการให้หน่วยพัสดุต่าง ๆ ดำเนินการตามกฎหมายระเบียบดังกล่าว ประกอบด้วย 5 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (เดิม) สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

5.2 หน่วยงานพัสดุ มีหน้าที่ในการดำเนินงานพัสดุของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งในแต่ละหน่วยงานจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบแตกต่างกันไปตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจะต้องอาศัย การเชื่อมโยงกับส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันเป็นภารกิจของสำนักพัฒนามาตรฐานระบบพัสดุ ภาครัฐ กรมบัญชีกลาง

วิธีการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

วิธีการในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐสามารถกระทำ ได้ 6 วิธี ได้แก่

1. การซื้อหรือการจ้างโดย **วิธีตกลงราคา** ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคา ไม่เกิน 100,000 บาท

2. การซื้อหรือการจ้างโดย **วิธีสอบราคา** ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคา เกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท

3. การซื้อหรือการจ้างโดย **วิธีประกวดราคา** ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมี ราคาเกิน 2,000,000 บาท

4. การซื้อหรือจ้างโดย **วิธีพิเศษ** แบ่งออกเป็น

4.1 การซื้อโดยวิธีพิเศษ ได้แก่ การซื้อครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท ให้กระทำได้เฉพาะกรณีต่อไปนี้

4.1.1 เป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาดโดยส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่า ด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการ บริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานของต่างประเทศ

4.1.2 เป็นพัสดุที่ต้องซื้อเร่งด่วน หากล่าช้าอาจเสียหายแก่ราชการ

4.1.3 เป็นพัสดุเพื่อใช้ในราชการลับ

4.1.4 เป็นพัสดุที่มีความต้องการใช้เพิ่มขึ้นในสถานการณ์ที่จำเป็นหรือเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์ของส่วนราชการ และจำเป็นต้องซื้อเพิ่ม (repeat order)

4.1.5 เป็นพัสดุที่จำเป็นต้องซื้อโดยตรงจากต่างประเทศหรือ ดำเนินการโดย ผ่านองค์การระหว่างประเทศ

4.1.6 เป็นพัสดุที่โดยลักษณะของการใช้งาน หรือมีข้อจำกัดทางเทคนิคที่ จำเป็นต้องระบุข้อกำหนดเป็นการเฉพาะ ซึ่งหมายความรวมถึงอะไหล่ รถประจำตำแหน่ง หรือยารักษาโรค ที่ไม่ต้องจัดซื้อตามชื่อสามัญในบัญชียาหลักแห่งชาติ

4.1.7 เป็นพัสดุที่เป็นที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้างซึ่งจำเป็นต้องซื้อเฉพาะแห่ง

4.1.8 เป็นพัสดุที่ได้ดำเนินการซื้อโดยวิธีอื่นแล้วไม่ได้ผลดี

4.2 การจ้างโดยวิธีพิเศษ ได้แก่ การจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท ให้กระทำเฉพาะกรณีต่อไปนี้

4.2.1 เป็นงานที่ต้องจ้างช่างผู้มีฝีมือโดยเฉพาะ หรือผู้มีความชำนาญเป็นพิเศษ

4.2.2 เป็นงานจ้างซ่อมพัสดุที่จำเป็นต้องถอดตรวจให้ทราบความชำรุดเสียหาย ก่อนจึงจะประมาณค่าซ่อมได้ เช่น งานจ้างซ่อมเครื่องจักรกล เครื่องมือกล เครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้า หรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

4.2.3 เป็นงานที่ต้องกระทำโดยเร่งด่วน หากล่าช้าอาจจะเสียหายแก่ราชการ

4.2.4 เป็นงานที่ต้องปกปิดเป็นความลับของทางราชการ

4.2.5 เป็นงานที่จำเป็นต้องการจ้างเพิ่มในสถานการณ์ที่จำเป็น หรือเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์ของส่วนราชการ และจำเป็นต้องจ้างเพิ่ม (repeat order)

4.2.6 เป็นงานที่ได้ดำเนินการจ้างโดยวิธีอื่นแล้วไม่ได้ผลดี

5. การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างจากส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติ ให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ ในกรณีดังต่อไปนี้

5.1 เป็นผู้ผลิตพัสดุหรือทำงานจ้างนั่นเอง และนายกรัฐมนตร้อนุมัติให้ซื้อหรือจ้าง

5.2 มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือจ้าง และกรณีนี้ให้รวมถึง หน่วยงานอื่นที่มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดด้วย

6. การซื้อหรือการจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลัง กำหนด ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 2,000,000 บาท ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นการปฏิบัติตามหลักการจัดซื้อจัดจ้างตามเดิม แต่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐโดยสามารถรวมและส่งเสริมการแข่งขันอย่างเสรีมากขึ้นโดยมีรายละเอียด ดังนี้

นิยาม “การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์” หมายถึง ระบบงานที่จัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง และพัสดุภาครัฐได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน ทัวถึง เป็นศูนย์ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีระบบบริหารจัดการ รหัสสินค้าและบริการภาครัฐ เก็บข้อมูลของหน่วยจัดซื้อและข้อมูลผู้ค้าสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างรูปแบบต่าง ๆ เชื่อมต่อข้อมูลกับแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง และเป็นต้นแบบการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ครบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความโปร่งใสลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานตามระเบียบ ลดความซ้ำซ้อน การบันทึกข้อมูล ซึ่งฝ่ายบริหารสามารถติดตามข้อมูลได้ตลอดเวลา (online real time) ในระบบ รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายงบประมาณได้

จากความสัมพันธ์ของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์กับการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการ

ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและพัสดุของส่วนราชการยังคงต้องยึดถือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 แล้วแต่กรณีโดยขึ้นอยู่กับวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้าง และในส่วนราชการยังคงต้องจัดทำเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ทุกขั้นตอนที่กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าว ซึ่งในการปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้างในระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Procurement: e-GP) ถือเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมซึ่งทำให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติงานคู่ขนานกันไปทั้ง 2 ส่วนจนจบสิ้นกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง กล่าวได้คือ เมื่อส่วนราชการได้จัดทำเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานจะต้องบันทึกข้อมูลเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เว็บไซต์กรมบัญชีกลาง ทำให้มีศูนย์กลางของข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างที่สามารถเผยแพร่บนเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้ค้าภาครัฐหรือผู้สนใจทั่วไปสามารถเข้าค้นหาข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างได้รวดเร็วและทั่วถึงยิ่งขึ้น

ประโยชน์จากการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดซื้อจัดจ้าง มีดังนี้

1. เกิดความโปร่งใสในระบบการจัดซื้อจัดจ้าง และการใช้งบประมาณของภาครัฐมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
2. ลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน เนื่องจากระบบจะเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานไว้ทุกขั้นตอน
3. เกิดความสะดวกและความทั่วถึงอย่างเท่าเทียมกันของผู้ค้า/ผู้รับจ้าง ช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้ค้ารายใหม่สามารถเข้าร่วมจัดซื้อจัดจ้างกับภาครัฐได้มากยิ่งขึ้น
4. เกิดศูนย์ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในระดับประเทศที่ทันสมัยเป็นปัจจุบันสามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
5. กระตุ้นตลาดและเสริมสร้างขีดความสามารถของภาคเอกชนทำให้เกิดการแข่งขันอย่างแท้จริงในการเสนอราคา
6. ปรับปรุงนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการกำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐในต่างประเทศ

จากรายงาน “โครงการศึกษาฐานข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อออกแบบยุทธศาสตร์ในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ” โดย มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2562) ได้รายงานแนวทางการกำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐในต่างประเทศ และแนวปฏิบัติที่ในต่างประเทศ ดังนี้ OECD ได้มีการเสนอแนะหลักการสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐไว้ 6 ประเด็นซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันทั้งในทางตรงและทางอ้อมในหน่วยงานรัฐ รวมทั้งยังเป็นการช่วยให้เกิดธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยเช่นกัน หลักการดังกล่าว ประกอบด้วย

หลักการแรก หลักคุณธรรมของผู้จัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยลดปัญหาในการทุจริตคอร์รัปชันได้ ทั้งนี้ในหลาย ๆ ประเทศจะมีการจัดทำจรรยาบรรณสำหรับการจัดซื้อจัดจ้าง (Code of Conduct for Procurement) ให้กับข้าราชการและบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้าง เพื่อใช้เป็น

แนวปฏิบัติในการดำเนินงาน ยกตัวอย่างเช่น จรรยาบรรณสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างในประเทศ แคนาดา ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการห้ามรับของขวัญหรือสิ่งตอบแทนใด ๆ จากผู้เข้าร่วม การต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบหาก พบว่ามีการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง การห้ามมิให้บริษัทเอกชนที่เข้าร่วม ประมูลเสนอจ้างงานให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างของโครงการภาครัฐที่ผู้เข้าร่วม ประมูลเกี่ยวข้อง การมิให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการตัดซื้อจัดจ้างมีส่วนได้เสียกับธุรกิจที่เข้าร่วม ประมูล และการประมูลนั้นต้องแจ้งผู้บังคับบัญชาทราบหากมีส่วนได้เสียกับบริษัทที่เข้าร่วมเอกชน ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม

กรณีของประเทศไทย พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. 2560 มีข้อบัญญัติที่มี เป้าประสงค์ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ หากแต่ไม่มีการกำหนด มาตรฐานคุณธรรมของพนักงานจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐแต่อย่างใด เพียงแต่มาตรา 13 ได้กำหนดไว้ ว่า ในการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการจะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญา ในงานนั้น เท่านั้น ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้ข้อเสนอในการจ้างงานเจ้าหน้าที่พัสดุของบริษัทที่เข้า ประมูล หรือ การที่เจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างรับของขวัญสินหรือผลประโยชน์ใด ๆ จากบริษัทที่เข้า ร่วมประมูล แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยบางแห่งได้มีการออก “จรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงาน พักตร์” เพื่อใช้สำหรับการจัดซื้อจัดจ้างของมหาวิทยาลัยเอง

หลักการที่สอง ความโปร่งใส หมายถึง ความโปร่งใสในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง นอกจากจะช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมแล้ว แต่ยังเป็นส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในภาครัฐด้วย เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันอีกช่องทางหนึ่ง นอกจากนี้แล้ว การเปิดเผยข้อมูล ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นอีกช่องทางหนึ่งให้ประชาชนช่วยตรวจสอบการดำเนินงานของ ผู้รับเหมาโครงการด้วยกัน

ตัวอย่างเช่น การจัดซื้อจัดจ้างในโครงการการสำรวจและสกัดไฮโดรคาร์บอนของ **ประเทศเม็กซิโก** (The Exploration and Extraction of Hydrocarbons) ทั้งนี้คณะกรรมการ ไฮโดรคาร์บอนแห่งชาติ (Mexico's National Commission on Hydrocarbons) ได้มีการเผยแพร่ ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างผ่านเว็บไซต์ www.ronda1.gob.mx โดยเอกสารที่เผยแพร่ประกอบด้วย

1. พื้นที่ที่จะเปิดให้มีการทำสัญญาสำรวจและสกัดไฮโดรคาร์บอน
2. หลักเกณฑ์การพิจารณาผู้รับเหมาโครงการ
3. รูปแบบสัญญา
4. กระบวนการติดตามตรวจสอบ
5. ระยะเวลาในการดำเนินงาน
6. เอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง
7. รายชื่อผู้รับเหมาที่ผ่านการคัดเลือก (รวมถึงข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสีย)
8. ค่าชี้แจงต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการและกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
9. การชดเชยต่าง ๆ เช่น กรณีได้รับผลกระทบจากโครงการดังกล่าว

การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด เป็นการช่วยลดการมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและบริษัทเอกชนด้วย และลดโอกาสที่จะทำให้เกิดการฮั้วประมูล ระหว่างบริษัทประมูลงานโครงการ

ประเทศนิวซีแลนด์ ได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐที่จะดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องมีการประชาสัมพันธ์แผนการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียรับทราบ เป็นเวลาอย่างน้อย 40 วัน แต่ต้องไม่เกิน 12 เดือน ทั้งนี้กำหนดระยะเวลาในการยื่นซองประมูลในแต่ละโครงการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความซับซ้อนของโครงการ หากแต่ต้องไม่น้อยกว่า 10 วันทำการ หลังจากที่ได้มีการเผยแพร่ข้อมูลโครงการ โดยเอกสารต่าง ๆ อย่างน้อยจะต้องประกอบด้วย

1. รายละเอียดของโครงการจัดซื้อจัดจ้าง
2. วันสุดท้ายสำหรับการยื่นประกวดราคา
3. ที่อยู่ในการรับเอกสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง (ในกรณีที่ไม่ใช้ระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์)

4. ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
5. หน่วยงานที่จัดซื้อจัดจ้างตามโครงการ

กรณีของประเทศไทยนั้น พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. 2560 มาตรา 46 ได้กำหนดให้

กรมบัญชีกลางมีหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อให้

สาธารณชนเข้าดูได้ ในปัจจุบันฐานข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างของกรมบัญชีกลางมีข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง

ที่เปิดเผยต่อสาธารณชนแล้วอยู่ค่อนข้างครบถ้วน รวมถึงวงเงินจัดซื้อจัดจ้าง ราคากลาง ราคาที่ประมูลได้ รายชื่อผู้เข้าร่วมประมูล ชื่อผู้ชนะการประมูล ราคาที่ประมูลได้ วันที่ปิดประกาศ เกี่ยวกับการประมูลวันที่รับยื่นซองประมูล ฯลฯ เป็นต้น แต่ทว่าข้อมูลบางประเภทยังอยู่ในรูปแบบไฟล์ pdf มิได้จัดทำเป็นฐานข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ได้นอกจากนี้แล้ว ในกรณีของโครงการขนาดใหญ่ที่มีมูลค่ากว่า 1 พันล้านบาทขึ้นไป โดยประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต เรื่อง แนวทางและวิธีการในการดำเนินโครงการร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐแบบข้อตกลงคุณธรรม การคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ และการจัดทำรายงานตามมาตรา 17 และมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ข้อ 14(2) กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างที่ระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์โดยมีข้อมูล ต่อไปนี้

1. แผนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ
2. ร่างเอกสารประกวดราคา (e-bidding)
3. ประกาศราคากลาง
4. ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง/ประกาศเชิญชวน
5. รายชื่อผู้รับ/ชื่อเอกสาร
6. รายชื่อผู้ยื่นเอกสารเสนอราคา
7. สรุปข้อมูลการเสนอราคาเบื้องต้น
8. รายชื่อผู้ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติและข้อเสนอทางเทคนิค
9. รายชื่อผู้ชนะการเสนอราคาและราคาที่ตกลงซื้อหรือจ้าง

10. สัญญา
11. การแก้ไขสัญญา
12. การส่งมอบงาน
13. การตรวจรับงาน
14. การจ่ายเงิน
15. การเปิดเผยข้อมูลการร้องเรียนและผลการพิจารณาข้อร้องเรียน

หลักการที่สาม การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมความไว้วางใจให้กับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการจัดทำนโยบายหรือจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐถือเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความโปร่งและประชาชนยังสามารถช่วยตรวจสอบและเผื่อระวังการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ไม่ได้เป็นไปตามที่นโยบายกำหนดไว้ได้ ตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกามีการสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ ชื่อว่า “Welcome to the Open Dialogue” เป็นช่องทางให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถปรึกษาหารือหรือแจ้งปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐบาลกลางได้ โดยผ่านการประสานงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐหลายแห่ง ได้แก่ The Chief Acquisition Officers Council (CAOC), The Federal Acquisition Regulatory Council, The Chief Information Officers Council, และ The Office of Management and Budget’s (OMB) Office of Federal Procurement Policy (OFPP)

โดยวัตถุประสงค์ของการสร้างแพลตฟอร์มดังกล่าวคือเพื่อต้องการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐบาลกลางใน 3 เรื่องได้แก่ 1) การรายงานการจัดซื้อจัดจ้างตามกฎหมายซึ่งอาจมีความซ้ำซ้อน หรือ มีข้อกำหนดในการรายงานที่ถี่ถ้วนเกินควร หรือไม่สามารถรายงานออนไลน์ได้ ทำให้มีการะแ่หน่วยงานที่จัดซื้อจัดจ้างมากเกินไปเกินควร 2) วิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่อาจปรับปรุงประสิทธิภาพได้มากขึ้นโดยการใช้เทคโนโลยีด้านสารสนเทศที่ทันสมัยเข้ามาช่วย และ 3) โอกาสในการแข่งขันของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในการเข้าถึงข้อมูลโครงการจัดซื้อจัดจ้าง ความสะดวกในการเข้าร่วมในการประมูล ความรวดเร็วและกระชับของกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อลดภาระต้นทุนที่ธุรกิจขนาดเล็กต้องแบกรับ

กรณีของประเทศไทยนั้น พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. 2560 หมวด 2 ว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ประกอบการในการป้องกันการทุจริต มาตรา 17 กำหนดให้คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต หรือ ค.ป.ท. อาจกำหนดให้มีการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมเพื่อป้องกันการทุจริตได้ โดยที่หน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการและผู้ประกอบการที่จะเข้ายื่นข้อเสนอตกลงกันว่าจะไม่ทำการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและเห็นชอบให้มีผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างตั้งแต่ขั้นตอนการทำร่างของเขตของงานจนถึงสิ้นสุดโครงการ ซึ่งในทางปฏิบัติได้มีการให้ผู้แทนจากองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ส่งผู้สังเกตการณ์กว่า 250 คนไปเข้าร่วมในโครงการที่มีมูลค่ามากกว่า 1 พันล้านบาท ในช่วงปี พ.ศ. 2558 – เดือนมกราคม 2565 ทั้งสิ้น 102 โครงการ มูลค่างบประมาณจัดซื้อจัดจ้าง 216,549 ล้านบาท

หลักการที่สี่ การเข้าถึงการประมูลโครงการของรัฐอย่างเท่าเทียม บริษัททุกรายไม่ว่าจะเป็นบริษัทขนาดเล็ก (SMEs) หรือบริษัทขนาดใหญ่ควรที่จะสามารถเข้าถึงการประมูลโครงการของ

รัฐได้อย่างเท่าเทียมกัน การเข้าถึงข้อมูลเอกสารการประกวดราคาต้องได้รับอย่างเป็นธรรม มิใช่เปิดโอกาสให้บริษัทใดบริษัทหนึ่งสามารถจ่ายเงินอย่างผิดกฎหมายเพื่อเข้าถึงการประมูลโครงการดังกล่าว ซึ่งเป็นการเปิดช่องให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันได้ ทั้งนี้ ร้อยละ 90 ของบริษัทที่รับเหมาโครงการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เป็นบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) และ SMEs เหล่านี้มักประสบปัญหาการเข้าถึงเอกสาร และขั้นตอนที่ซับซ้อนของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเงินทุน ด้านเทคโนโลยี อนึ่ง จากรายงานการป้องกันการทุจริตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (UNIDO & UNODC, 2007) พบว่า SMEs มีความอ่อนไหวต่อการทุจริตของระบบราชการมากกว่าบริษัทขนาดใหญ่ จึงทำให้ SMEs ส่วนมากมักจะเลือกใช้วิธีการจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการประมูลโครงการดังกล่าว แต่อย่างไรก็ดี ในหลาย ๆ ประเทศได้มีการพัฒนาเครื่องมือเพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงการประมูลโครงการได้ง่ายขึ้น ตัวอย่างเช่น ประเทศสเปน ภาครัฐบาลได้ช่วยเหลือและสนับสนุนให้กับผู้ประกอบการ SMEs ที่จะเข้าประมูลโครงการของรัฐ โดยการลดความซับซ้อนของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างลง ด้วยการออก มาตราการ “Self-Declaration Spain” เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับ SMEs ที่สนใจเข้าร่วมประมูลโครงการของรัฐ โดยการให้ SMEs ที่จะเข้าประมูลสามารถยืนยันตัวตนได้โดยไม่ต้องยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพื่อขอขึ้นทะเบียนก่อนจะเข้าร่วมประมูลโครงการของรัฐ ทั้งนี้โครงการที่สามารถใช้ระบบยืนยันตัวตน (Self-Declaration) ของ SMEs ได้นั้นจะเป็นโครงการจัดซื้อจัดจ้างที่วงเงินไม่เกิน 1 ล้านยูโร หรือ ประมาณ 35.7 ล้านบาท หรือในกรณีที่เป็นการจัดซื้อจัดจ้างบริการ เช่น บริการที่ปรึกษาในการวิจัยเชิงนโยบาย หรือ บริการจัดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ที่ไม่รวมอุปกรณ์ มูลค่าจะต้องไม่เกิน 9 หมื่นยูโร หรือประมาณ 3.2 ล้านบาท

กรณีของประเทศไทย พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. 2560 ไม่ได้มีข้อกำหนดพิเศษสำหรับการยื่นเอกสารเพื่อเข้าร่วมการประมูล หากแต่กฎหมายได้กำหนดให้โครงการที่มีมูลค่าต่ำกว่า 5 ล้านบาทไม่จำเป็นต้องเปิดประมูลเพื่อลดขั้นตอนในการจัดซื้อจัดจ้างให้กระชับมากขึ้น กฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐฉบับใหม่นี้ยังคงระบบ “การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ” ล่วงหน้า รายงานการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ ของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ว่าหน่วยงานของรัฐมักมีการจัดระดับของผู้ประกอบการที่สามารถเข้าร่วมประมูลตามขนาดของโครงการ ทำให้จำนวนผู้ที่สามารถเข้าร่วมประมูลจำกัดและที่สำคัญคือ ผู้ที่เข้าร่วมประมูลทราบล่วงหน้าก่อนที่จะเข้าประมูลได้ว่า ใครจะเข้าประมูลได้บ้างทำให้มีโอกาสในการฮั้วกันได้ง่าย

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้ตระหนักถึงข้อจำกัดดังกล่าวและในหมวด 5 ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการมาตรา 51 ได้กำหนดให้คณะกรรมการราคากลางมีอำนาจในการกำหนดให้งานก่อสร้างใดเป็นงานก่อสร้างที่ผู้ประกอบการงานก่อสร้างดังกล่าวที่ต้องขึ้นทะเบียนไว้กับกรมบัญชีกลาง และมาตรา 52 กำหนดให้ผู้ประกอบการพัสดุอื่นอาจยื่นข้อเสนอต่องานก่อสร้างได้ด้วยหากคณะกรรมการราคากลางประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา มาตรา 53 กำหนดไว้ว่า เมื่อผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนกับกรมบัญชีกลางแล้วไม่ต้องขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานราชการใด ๆ อีก โดยจะได้รับสิทธิในการยื่นประมูลโครงการก่อสร้างหรือโครงการประเภทอื่น ๆ ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ของหน่วยงานราชการทุกแห่ง

การศึกษาตัวอย่างในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศแคนาดา พบว่ามีการขึ้นทะเบียนผู้ที่จะเป็นผู้ให้บริการแก่ภาครัฐหากแต่มีข้อแตกต่างหลายประการดังนี้

1. การจำแนกประเภทของบริการเป็นเพียงกลุ่มใหญ่ๆ ไม่มีการแบ่งย่อย เช่น การก่อสร้างทุกประเภทอยู่ภายใต้กลุ่มเดียวกัน รวมกับบริการที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม การ “ชอย” ประเภทของการก่อสร้างเป็นการก่อสร้างอาคาร การก่อสร้างสะพาน การก่อสร้างทาง การก่อสร้างอุโมงค์ ฯลฯ ส่งผลในการจำกัดจำนวนผู้ประกอบการที่สามารถเข้าร่วมประมูล และทำให้เกิดการฮั้วกันหรือการเวียนเทียนกันในการรับงานของภาครัฐได้ง่ายขึ้น

2. ไม่มีการจัดลำดับชั้นของผู้ประกอบการเพื่อกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่สามารถยื่นประมูลได้การจัดลำดับชั้นในบางประเทศแม้จะมี แต่ก็เกินไปเพื่อข้อมูลเท่านั้น ไม่มีการนำลำดับชั้นมาเป็นเงื่อนไขในการยื่นประมูล

3. การขึ้นทะเบียนมีขั้นตอนที่รวดเร็ว โดยข้อมูลที่ต้องยื่นมีเพียงหมายเลขรหัสของบริษัทที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือห้างหุ้นส่วน จำกัด และหมายเลขในการยื่นภาษี เท่านั้น และการขึ้นทะเบียนดำเนินการออนไลน์ทำให้ไม่เป็นข้อจำกัดสำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการยื่นประมูล โครงการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐเป็นครั้งแรก

หลักการที่ห้า การจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาปรับใช้กับการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ หรือการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากจะเป็นการเพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินงานแล้ว ยังช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการประมูลโครงการของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงยังเป็นเครื่องมือในการป้องกันการคอร์รัปชันได้ด้วย เนื่องจากการดำเนินงานทุกอย่างผ่านระบบเทคโนโลยี เป็นการลดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและบริษัทผู้รับเหมา รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือในการป้องกันไม่ให้บริษัทที่จะเข้าประมูลโครงการมาพบปะกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งอาจจะเป็นการ “ลัดการฮั้วกัน” หรือทำให้การฮั้วกันเกิดขึ้นได้ยากขึ้นเพราะบริษัทเอกชนเองจะไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้เข้าร่วมการแข่งขันบ้าง

ประเทศเกาหลี ในปี พ.ศ. 2545 มีการเปิดตัวระบบการจัดซื้อจัดจ้างแบบครบวงจรที่เรียกว่า KONEP เป็นระบบการจัดซื้อจัดจ้างแบบครบวงจร คือ การจัดซื้อจัดจ้างครบทุกกระบวนการ ตั้งแต่การลงทะเบียนแบบครั้งเดียว การยื่นประมูลโครงการ สัญญา การติดตามตรวจสอบการชำระเงิน รวมถึงเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งเชื่อมโยงกับระบบภายนอกกว่า 140 แห่ง เพื่อดึงข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างแบบครบวงจรมาอำนวยความสะดวกให้กับบริษัทผู้เข้าประมูล นอกจากนี้ ระบบ KONEP ยังรวบรวมข้อมูลคุณสมบัติของผู้เสนอราคา รายงานการส่งมอบงานตามสัญญา การแจ้งหนี้ทางอิเล็กทรอนิกส์ และการชำระเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

ประเทศเกาหลีนอกจากจะมีการเปิดตัวระบบการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ในปี พ.ศ.2553 ได้มีการพัฒนาระบบ “Fingerprint Recognition e-Bidding” ซึ่งเป็นการประมูลโครงการแบบ e-bidding โดยต้องมีการยืนยันด้วยลายนิ้วมือ นั่นคือ หนึ่งบริษัทที่มีการจดจำลายนิ้วมือเพียง 1 คนเท่านั้น ดังนั้นระบบนี้จะเป็นการป้องกันไม่ให้บริษัทอื่นสามารถยื่นประมูลโครงการแทนกันได้

หลักการสุดท้าย การกำกับดูแลที่ดี การกำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างไม่เพียงแต่เป็นการสร้างความรับผิดชอบและธรรมาภิบาลเท่านั้น แต่ยังเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐทางอ้อมด้วย ดังนั้นการกำกับดูแลตั้งแต่ก่อนเริ่มกระบวนการ ไปจนถึงขั้นการติดตาม

ตรวจสอบการใช้งบประมาณภาครัฐจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีควรละเลย ขณะที่ประเทศบราซิล กรมบัญชีกลางได้มีการเปิดตัว “Observatório da Despesa Pública” ในปี พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นเหมือนหอสังเกตการณ์เกี่ยวกับการใช้จ่ายของหน่วยงานภาครัฐ โดยจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบและลงโทษผู้ประพฤติมิชอบ ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2556 มีการแจ้งเตือนไปยังหน่วยงานต่าง ๆ มากถึง 60,000 รายการ เนื่องจากระบบดังกล่าวสามารถตรวจสอบได้ถึงความไม่ผิดปกติ เช่น

1. มีการ “ฮั้ว” กันระหว่างผู้ร่วมประมูลโครงการในการจัดซื้อจัดจ้าง
2. ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างบริษัทผู้ประมูลโครงการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง
3. การแยกส่วนสัญญาเพื่อใช้เป็นข้อยกเว้นในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดซื้อจัดจ้าง
4. การยกเลิกกระบวนการการจัดซื้อจัดจ้าง แม้จะมีผู้เข้าร่วมประมูลมากกว่า 1 ราย
5. การได้รับข้อเสนอราคาก่อนที่จะมีการประกาศจัดซื้อจัดจ้าง
6. การส่งใบเสนอราคาในวันหยุด
7. การเข้าร่วมของบริษัทผู้รับเหมารายใหม่ โดยที่ไม่ได้มีการขึ้นทะเบียนไว้ล่วงหน้าก่อนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
8. การทำสัญญาในราคาที่สูงกว่างบประมาณที่กำหนดไว้
9. การแก้ไขสัญญาต่าง ๆ โดยไม่มีสาเหตุ

กรณีของประเทศไทย พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. 2560 คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริตกำหนดให้โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีมูลค่ามากกว่า 500 ล้านบาทขึ้นไป ผู้ประกอบการจะต้องมีมาตรการในการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (มาตรา 19) แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ดำเนินการตามตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐโดยเฉพาะ อนึ่ง OECD พยายามผลักดันหลักการทั้ง 6 ประการให้กับทั้งประเทศสมาชิก OECD และประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ OECD นำไปปรับใช้เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศรวมทั้งจะเป็นการช่วยยกระดับดัชนีชี้วัดด้านความโปร่งใสของประเทศอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นันทวัฒน์ บรมานันท์ และคณะ (2556) ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งเป็นการศึกษาจุดอ่อนทางกฎหมาย โดยเฉพาะบทบัญญัติของกฎหมาย มาตรา 103/7 แห่ง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดไว้ว่า หน่วยงานของรัฐต้องมีการจัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่าย ราคากลางและวิธีการคำนวณราคากลาง และกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้ประชาชนสามารถเข้าดูและตรวจสอบได้ หากแต่บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวได้ระบุว่าการนำข้อเสนอของคณะกรรมการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จะต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อที่จะให้สั่งการและเห็นชอบให้ดำเนินการ ทำให้ฝ่ายบริหารตีความว่าไม่ต้องดำเนินการตามที่ ป.ป.ช. เสนอมาก็ได้หากไม่ “เห็นชอบ” จึงได้มีการออกคำสั่งให้หน่วยงานราชการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ทำให้การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐไม่มีการเปิดเผยข้อมูลตามที่ ป.ป.ช. ต้องการ ในประเด็นนี้ผู้เขียนเห็นว่ากรณีที่ฝ่ายบริหาร

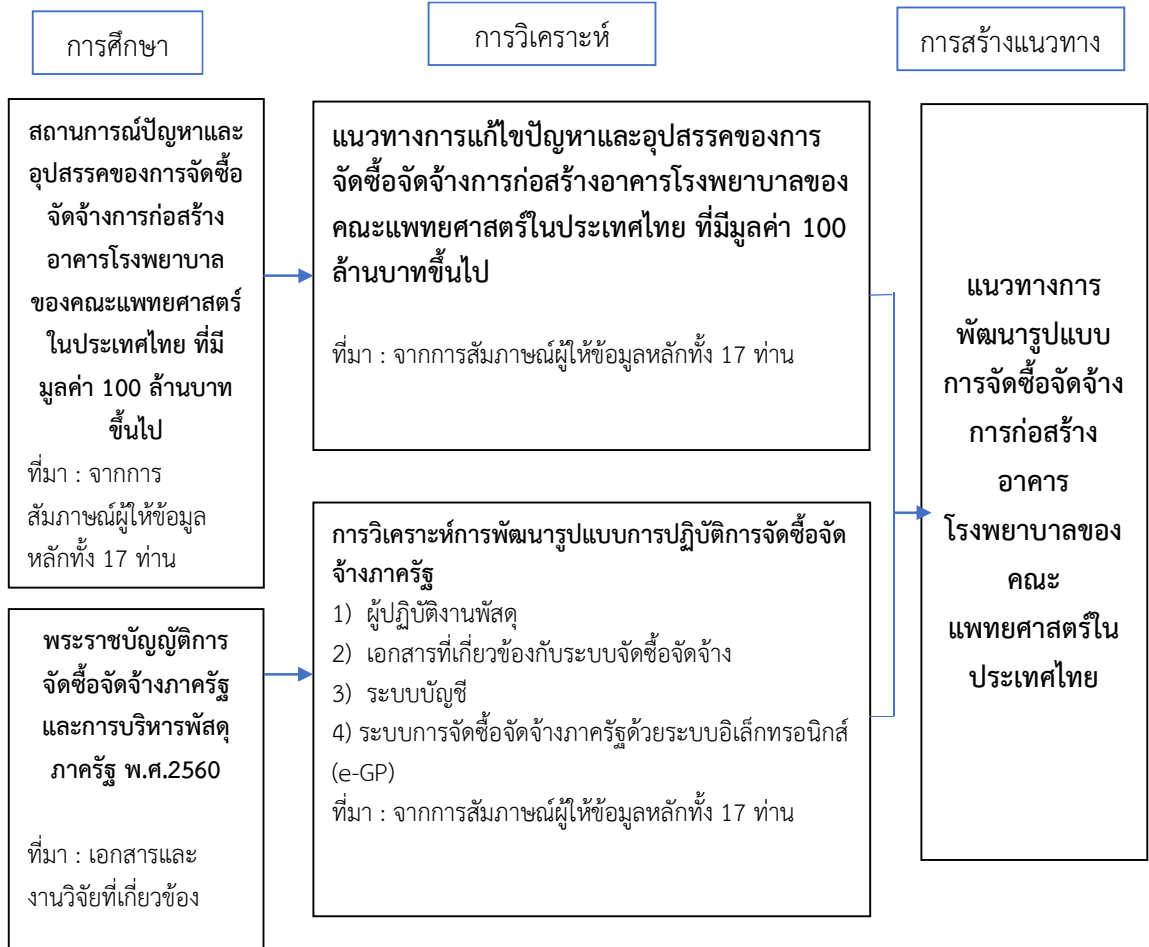
“ปฏิเสธ” ที่จะสั่งการตามข้อเสนอของ ป.ป.ช. น่าจะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายเนื่องจากออกแบบมาเพื่อให้ ป.ป.ช. มีอำนาจในการออกมาตรการในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดจากการบริหารประเทศ

พัชรสุทธิ สุจริตตานนท์ (2557) ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาแนวทางการพัฒนาการประมูลด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ” วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธี e-auction และการประมูลแบบผสม (ระหว่างประมูลแบบซองปิด (sealed-bid auction) และประมูลแบบเปิด (open bid)) ผ่านการสร้างแบบจำลองตามทฤษฎีการประมูล จากผลการศึกษาพบว่าวิธีการประมูลแบบ e-auction แม้จะมีความโปร่งใสในการดำเนินการหากแต่มีโอกาสในการเกิดการฮั้วกันได้สูงกว่าวิธีการแบบผสม

ศรัณย์ จุลปาน และ อิทธิพร ศิริสวัสดิ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อขายในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการซื้อขายภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์มีปัจจัยหลักด้วยกันอยู่ 3 ประเด็น คือ 1) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์เกิดจากความไม่ชำนาญในการซื้อขาย เนื่องจากวิธีการประกวดราคาแบบอิเล็กทรอนิกส์เพิ่งมีการเริ่มใช้จึงทำให้เจ้าหน้าที่พัสดุยังขาดความเชี่ยวชาญในการทำงาน 2) ตัวระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) โดยระบบนั้นยังคงใหม่ จึงทำให้เกิดจุดที่ยังไม่มีความเข้าใจในขอบเขตการทำงานของระบบ และ 3) กระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ มีขั้นตอนที่ไม่คุ้นเคยจึงทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

กฤษฎณ แก้วหลอดหัน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการงานก่อสร้างภาครัฐตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 สำหรับผู้ปฏิบัติงานโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ผลวิจัยพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานการจัดจ้างงานก่อสร้างจากกลุ่มตัวอย่าง 115 คน พบปัญหา คือ พ.ร.บ. เป็นเรื่องใหม่ทำให้เกิดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดในการทำงานร้อยละ 92.2 เอกสารประกอบหลักฐานจำนวนมากยุ่งยากมากร้อยละ 87.3 ขาดที่ปรึกษาที่ชัดเจนเมื่อเกิดปัญหาด้านระบบการจัดซื้อจัดจ้าง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ มาก และขั้นตอนมีความยุ่งยากร้อยละ 86.9

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

สรุป แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐในการศึกษา “แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย” นั้นมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ 1) ด้านภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการและให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ทำให้การบริการภาครัฐได้มาตรฐานสากลและเป็นระดับแนวหน้า มีความเชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ 2) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ ให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ มีระบบการเงินการคลังของประเทศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ มีระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ และ 3) ภาครัฐมีความทันสมัย โดยองค์กรภาครัฐต้องมีความ

ยึดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย และให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ปฏิบัติตามระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้วยวิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้องด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน โดยการศึกษานี้ได้้นำแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการกำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐในต่างประเทศและแนวปฏิบัติที่ดีจากรายงาน “โครงการศึกษาฐานข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเพื่อออกแบบยุทธศาสตร์ในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ” ของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย นำมาเป็นแนวทางการศึกษารวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาร่วมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความโปร่งใส และดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง

บทที่ 3

การวิเคราะห์สถานการณ์ของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย” ในบทนี้เป็นการศึกษาถึงการวิเคราะห์สถานการณ์ของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ในด้านการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาท ขึ้นไป และการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป เป็นแนวทางในการตอบวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป โดยในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ตามลำดับ ดังนี้
 1. การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาท ขึ้นไป
 2. การวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป
3. สรุป

การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป

1. หลักการ แนวคิดในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยพัสดุภาครัฐ

หลักการจัดหาพัสดุภาครัฐที่ดีของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อ จัดจ้าง และบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดแนวคิดหรือหลักการในการจัดหาพัสดุทุกขั้นตอนให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดหาพัสดุต้องดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองาน เว้นแต่

กรณีที่มีลักษณะเฉพาะอันเป็นข้อยกเว้นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ และในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ผู้รับผิดชอบต้องบันทึกหลักฐานในการดำเนินงาน พร้อมทั้งระบุเหตุผลในการพิจารณาสั่งการ ในขั้นตอนที่สำคัญไว้เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย โดยที่กระบวนการบริหารพัสดุภาครัฐของประเทศไทยนั้น ได้กำหนดโดยระเบียบ ในขณะที่ภาครัฐได้ให้ความสำคัญในการจัดหาพัสดุภาครัฐเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการกำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และการรักษาประโยชน์จากเงินและทรัพย์สินของแผ่นดิน ซึ่งมีการใช้จ่ายในด้านพัสดุนานาชาติทุกปี ดังนั้น จึงมีข้อกำหนดในกฎหมายอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการพัสดุจะต้องนำไปใช้เป็นแนวคิดในการบริหารงาน รวมทั้งกฎหมายพื้นฐานที่เกี่ยวข้องด้วย

2. หลักเกณฑ์และกระบวนการในการดำเนินการที่อยู่ในกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้ (ภุรวัฒน์ เกื้อทาน, 2565)

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของประเทศจะมีข้อกำหนดที่เปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และรัฐต้องกำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม

2.2 กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ รายจ่ายประจำปี ตลอดจนระเบียบสำนักงบประมาณว่าด้วยการบริหารงบประมาณ กำหนดรายการ ประเภท และงบประมาณรายจ่ายที่จัดสรรให้แต่ละหน่วยงาน ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงบประมาณโดยรวม

2.3 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดความหมายของการจัดหาแต่ละประเภท รวมทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.4 กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง กำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุ ที่เป็นคำสั่งทางปกครอง ได้แก่ การสั่งรับ หรือไม่รับคำเสนอให้จัดหา การสั่งอนุมัติการจัดหา การสั่งยกเลิกกระบวนการ พิจารณาคำเสนอ และการสั่งให้เป็นผู้ทำงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

2.5 กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้สิทธิกับประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศสอบราคา และประกาศประกวดราคา รวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาจัดหาของหน่วยงานของรัฐ เป็นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้

2.6 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี กำหนดให้หน่วยงานส่วนราชการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม คำนึงถึงประโยชน์และผลเสียทางสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ วัตถุประสงค์ที่จะใช้ ราคา และผลประโยชน์ระยะยาวของส่วนราชการที่จะได้รับประกอบกัน ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและสัญญาที่ได้มีการอนุมัติให้จัดซื้อจัดจ้างแล้ว ให้ประชาชนสามารถขอดูหรือตรวจสอบได้ โดยมีข้อยกเว้นเฉพาะ กรณีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความลับทางราชการหรือความลับทางการค้า

2.7 กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กำหนดลักษณะความผิดและกลไกการดำเนินงานเอาผิดกับผู้กระทำผิด รวมทั้งผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่ชอบมาพากลในการเสนอราคาต่อ หน่วยงานของรัฐ ทำให้เกิดความโปร่งใส ชัดเจนไม่เป็นธรรมในการเสนอราคา

2.8 ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง กำหนดโทษปรับทางปกครอง สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการพัสดุ และทำให้รัฐเสียหาย

3. หลักในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ

เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ ในหลักการจัดซื้อจัดจ้างและการ บริหารพัสดุภาครัฐที่ต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้

3.1 คุ่มค่า หมายถึง พสดุต้องมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ ในการใช้งาน ราคาเหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน

3.2 โปร่งใส หมายถึง ต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็น ธรรมมีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการยื่น ข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และ มีการเปิดเผยข้อมูลจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ ในทุกขั้นตอน

3.3 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หมายถึง ต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ล่วงหน้า กำหนดเวลาที่เหมาะสมโดยมีการประเมินและ เปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

3.4 ตรวจสอบได้ หมายถึง มีการจัดเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ อย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

4. หลักเกณฑ์การจัดทำร่างขอบเขตของงาน หรือรายละเอียดคุณ ลักษณะเฉพาะของพัสดุ

4.1 การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้าง ให้หน่วยงาน ของรัฐคำนึงถึงคุณภาพ เทคนิค และวัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น

4.2 ห้ามมิให้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ เว้นแต่ พสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างตามวัตถุประสงค์นั้นมี ยี่ห้อเดียวหรือจะต้องใช้อะไหล่ของยี่ห้อใด ก็ให้ระบุยี่ห้อนั้นได้

4.3 ในการซื้อหรือจ้างที่มีใช้การจ้างก่อสร้าง ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้ง คณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง หรือจะให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งรับผิดชอบในการจัดทำร่าง ขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้าง รวมทั้งกำหนด หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอด้วย

4.4 การกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างมีมาตรฐาน และเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ หากพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างใดมีประกาศกำหนดมาตรฐาน ผลิตรถยนต์อุตสาหกรรมแล้วให้กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้าง หรือ รายการในการก่อสร้างตามมาตรฐานผลิตรถยนต์อุตสาหกรรม หรือเพื่อความสะดวก จะระบุเฉพาะ หมายเลขมาตรฐานก็ได้

4.5 ในกรณีพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างโดยยังไม่มีประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแต่มีผู้ได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรมแล้ว ให้กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างหรือรายการในการก่อสร้างให้สอดคล้องกับรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะตามที่ระบุในคู่มือผู้ซื้อหรือใบแทรกคู่มือผู้ซื้อที่กระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำขึ้น

4.6 การจ้างก่อสร้าง จะต้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา คณะหนึ่งหรือจะให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งจัดทำรูปแบบรายการงานก่อสร้าง หรือ จะดำเนินการจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างก็ได้

4.7 องค์ประกอบ ระยะเวลาการพิจารณา และการประชุมของคณะกรรมการให้ เป็นไปตามที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม

4.8 รายละเอียดของการจัดทำขอบเขตการจ้าง ประกอบด้วย

4.9 เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องซื้อหรือจ้าง

4.10 ขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะพัสดุหรือรูปแบบรายการงานก่อสร้างที่จะซื้อหรือจ้าง แล้วแต่กรณี

4.10.1 ราคากลางของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้าง

4.10.2 วงเงินที่จะซื้อหรือจ้าง โดยให้ระบุวงเงินงบประมาณ ถ้าไม่มีวงเงินดังกล่าวให้ระบุวงเงินที่ประมาณว่าจะซื้อหรือจ้างในครั้งนั้น

4.10.3 กำหนดเวลาที่ต้องการใช้พัสดุนั้นหรือให้งานนั้นแล้วเสร็จ

4.10.4 วิธีการที่จะซื้อหรือจ้างและเหตุผลที่ต้องซื้อหรือจ้างโดยวิธีนั้น

4.10.5 หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอ

4.10.6 ข้อเสนออื่น ๆ ถ้ามี

5. หลักเกณฑ์ วิธีการซื้อหรือจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง

วิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคา รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการโดยตรงในวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้คณะกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐ โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 กรณีใช้วิธีตามมาตรา 56 (2) (ก) ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปและวิธีคัดเลือกหรือวิธีคัดเลือกแล้วแต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนออื่นไม่ได้รับการคัดเลือกให้สืบราคาจากผู้ประกอบการที่มีอาชีพขายหรือรับจ้างนั้นโดยตรง และจากผู้ยื่นข้อเสนอในการใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปหรือวิธีคัดเลือกซึ่งถูกยกเลิกไป (ถ้ามี) ทั้งนี้ หากเห็นว่าผู้ยื่นเสนอรายที่เห็นสมควรซื้อหรือจ้างเสนอราคาสูงกว่าราคาในท้องตลาด หรือราคาที่คณะกรรมการเห็นสมควร ให้ต่อรองราคาลงเท่าที่จะทำได้

5.2 กรณีพัสดุนั้นมีผู้ประกอบการที่คุณสมบัติโดยตรงเพียงรายเดียว และกรณีที่เป็นพัสดุที่มีความจำเป็นต้องใช้โดยฉุกเฉินเนื่องจากอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติหรือเกิดโรคติดต่ออันตราย และการดำเนินการโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปหรือวิธีคัดเลือกอาจก่อให้เกิดความล่าช้าหรือเสียหาย

ตามมาตรา 56 (2) (ค) (ง) ให้เชิญผู้ประกอบการที่มีอาชีพขายหรือรับจ้างนั้นโดยตรง มายื่นข้อเสนอ หากเห็นว่าราคาที่เสนอนั้นยังสูงกว่าราคาในท้องถิ่น หรือราคากลางหรือวงเงินงบประมาณ หรือราคา ที่คณะกรรมการเห็นสมควร ให้ต่อรองราคากลางเท่าที่จะทำได้

5.3 กรณีจำเป็นต้องทำการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติมหรือต่อเนื่องจากพัสดุที่ได้จัดซื้อจัด จ้างไว้ก่อนแล้ว ตามมาตรา 56 (2) (จ) ให้เจรจากับผู้ประกอบการรายเดิมตามสัญญาหรือข้อตกลงซึ่ง ยังไม่สิ้นสุดระยะเวลาส่งมอบ เพื่อขอให้มีการซื้อหรือจ้างตามรายละเอียด และราคาต่ำกว่ำหรือ ราคาเดิม โดยคำนึงถึงราคาต่อหน่วยตามสัญญาเดิม (ถ้ามี) เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน ของรัฐ

5.4 กรณีเป็นพัสดุที่ขายทอดตลาดโดยหน่วยงานของรัฐ องค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานของต่างประเทศ ตามมาตรา 56 (2) (ฉ) ให้ดำเนินการโดยเจรจาดกลางราคา

5.5 กรณีเป็นพัสดุที่เป็นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งจำเป็นต้องซื้อเฉพาะแห่งวิธีตาม มาตรา 56 (2) (ช) ให้เชิญเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างโดยตรงมาเสนอราคา หากเห็นว่าราคาที่เสนอนั้นยังสูงกว่าราคาในท้องถิ่น หรือราคากลาง หรือวงเงินงบประมาณ หรือราคา ที่คณะกรรมการ เห็นสมควร ให้ต่อรองราคากลางเท่าที่จะทำได้

5.6 กรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการเป็นการ ทั่วไป และมีวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา 56 (2) (ซ) ให้เจ้าหน้าที่เจรจาดกลางราคา กับผู้ประกอบการที่มีอาชีพขายหรือรับจ้างนั้นโดยตรง แล้วให้ซื้อหรือจ้างภายในวงเงินที่ได้รับความ เห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

5.7 สำหรับกรณีข้างต้นที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ไม่อาจคาดหมายได้ และดำเนินการ ตามปกติได้ทัน ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานนั้นดำเนินการไปก่อนแล้วรีบรายงาน ขอความเห็นชอบต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ถือว่ารายงานดังกล่าวเป็นหลักฐานการตรวจรับโดยอนุโลม

6. การจัดทำและเปิดเผยราคากลาง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ส่งหนังสือ สำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช 0001.26/ว 0025 ลงวันที่ 4 กันยายน 2556 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูล รายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ราคากลาง และการคำนวณราคากลาง กำหนดว่า “ในกรณีที่หน่วยของรัฐได้มีการให้ความเห็นชอบรายงานขอซื้อขอจ้างซึ่งมีวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างเกิน กว่าหนึ่งแสนบาท ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2556 ให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลรายละเอียด ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ราคากลาง และการคำนวณราคากลางตามแบบตารางแสดงวงเงิน งบประมาณที่ได้รับจัดสรรและรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง รวม 7 ประเภท.....” ดังนี้

6.1 ตารางแสดงวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและราคากลางในงานจ้างก่อสร้าง

6.2 ตารางแสดงวงเงินงบประมาณที่ได้รับและรายละเอียด ค่าใช้จ่ายในการจ้าง ควบคุมงาน

6.3 ตารางแสดงวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการ จ้างออกแบบ

6.4 ตารางแสดงวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการจ้างที่ปรึกษา

6.5 ตารางแสดงวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการจ้างงานวิจัยหรือเงินสนับสนุนให้ทุนการวิจัย

6.6 ตารางแสดงวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการจ้างพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์

6.7 ตารางแสดงวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและราคากลาง (ราคาอ้างอิง) ในการจัดซื้อจัดจ้างที่มีชิ้นงานก่อสร้าง

7. หลักการบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ

การดำเนินการตามสัญญาหรือข้อตกลง ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเพื่อรับผิดชอบการบริหารสัญญาหรือข้อตกลง และการตรวจรับพัสดุ กรณีที่มีการจัดจ้างวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงจะแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใด เป็นผู้ตรวจรับพัสดุก็ได้

คณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานซื้อหรืองานจ้าง มีหน้าที่ดังนี้

1. ตรวจรับพัสดุ ณ ที่ทำการของผู้ใช้พัสดุนั้น หรือสถานที่ซึ่งกำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อตกลงการตรวจรับพัสดุ ณ สถานที่อื่น ในกรณีที่ไม่มีสัญญาหรือข้อตกลง จะต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐก่อน

2. ตรวจรับพัสดุให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักฐานที่ตกลงกันไว้ สำหรับกรณีที่มีการทดลองหรือตรวจสอบในทางเทคนิคหรือทางวิทยาศาสตร์ จะเชิญผู้ชำนาญการหรือผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับพัสดุนั้นมาให้คำปรึกษา หรือส่งพัสดุนั้นไปทดลองหรือตรวจสอบ ณ สถานที่ของผู้ชำนาญการหรือผู้ทรงคุณวุฒินั้น ๆ ก็ได้ในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถตรวจนับเป็นจำนวนหน่วยทั้งหมดได้ให้ตรวจรับตามหลักวิชาการสถิติ

3. ให้ตรวจรับพัสดุในวันที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างนำพัสดุมาส่งและให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุด

4. เมื่อตรวจถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้รับพัสดุไว้และถือว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างได้ส่งมอบพัสดุถูกต้องครบถ้วนตั้งแต่วันที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างนำพัสดุนั้นมาส่ง แล้วมอบแก่เจ้าหน้าที่พร้อมกับการทำใบตรวจรับโดยลงชื่อไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย 2 ฉบับ มอบแก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง 1 ฉบับ และเจ้าหน้าที่ 1 ฉบับเพื่อดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบของหน่วยงานของรัฐและรายงานให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบ

5. ในกรณีที่เห็นว่าพัสดุที่ส่งมอบ มีรายละเอียดไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาหรือข้อตกลงให้รายงานหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่ เพื่อทราบและสั่งการ

6. ในกรณีที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างส่งมอบพัสดุถูกต้องแต่ไม่ครบจำนวน หรือส่งมอบครบจำนวนแต่ไม่ถูกต้องทั้งหมด ถ้าสัญญาหรือข้อตกลงมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้ตรวจรับไว้เฉพาะจำนวนที่ถูกต้อง และให้รับรายงานหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่เพื่อแจ้งให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างทราบภายใน 3 วันทำการ นับถัดจากวันตรวจพบ แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิ์หน่วยงานของรัฐที่จะปรับผู้ขายหรือผู้รับจ้างในจำนวนที่ส่งมอบไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องนั้น

7. การตรวจรับพัสดุที่ประกอบกันเป็นชุดหรือหน่วย ถ้าขาดส่วนประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งไปแล้วจะไม่สามารถใช้งานได้โดยสมบูรณ์ ให้ถือว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างยังมิได้ส่งมอบพัสดุนั้น และโดยปกติให้รับรายงานหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อแจ้งให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างทราบภายใน 3 วันทำการนับถัดจากวันที่ตรวจพบ

8. ถ้ากรรมการตรวจรับพัสดุบางคนไม่ยอมรับพัสดุโดยทำความเห็นแย้งไว้ให้เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณาสั่งการ

ข้อปฏิบัติที่ดีในการจัดหาพัสดุภาครัฐ

1. มีการวางแผนการจัดหาและดำเนินการตามแผนที่วางไว้ตลอดจนการมีระบบการติดตามตรวจสอบที่ดี

2. ดำเนินการด้วยความโปร่งใส เปิดเผย เป็นธรรม และมีการแข่งขันกันอย่างแท้จริง

3. ดำเนินการให้ได้วัสดุที่ดี มีความคุ้มค่าในการจัดหา เพื่อให้การใช้จ่ายเงินเกิดประโยชน์สูงสุด

4. กำหนดคุณสมบัติเฉพาะและรูปแบบรายการที่ชัดเจนและเป็นกลาง สอดคล้องกับความต้องการในการใช้งาน

5. การพิจารณาเป็นไปอย่างโปร่งใสและคำนึงถึงความคุ้มค่าในการจัดหาพัสดุที่ต้องการ

6. การตรวจรับพัสดุหรือตรวจงานจ้างเป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญา อย่างถูกต้องครบถ้วน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันความต้องการใช้งาน

ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์

1. ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เป็นพระราชบัญญัติที่ถูกกำหนดขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ในการตรากฎหมายเพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุมีกรอบในการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยกำหนดเกณฑ์ราคากลาง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักในการปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุโดยใช้เงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความคุ้มค่าของภาครัฐ และเป็นการป้องกันการทุจริต ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เข้ามาดำเนินการเพื่อควบคุมกำกับดูแลเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งสิ้น 5 ชุด ได้แก่

- 1.1 คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
- 1.2 คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
- 1.3 คณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ
- 1.4 คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต
- 1.5 คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน

ซึ่งการบัญญัติกฎหมายที่กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ทั้ง 5 คณะนี้ ส่งผลให้ระบบการบริหารงานและการควบคุมตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐทั้งหมดต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐเพียงหน่วยงานเดียวที่มีอำนาจ สูงสุดในการพิจารณา วินิจฉัย และให้ความเห็นหรือตัดสินในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม พระราชบัญญัติและระเบียบที่เกี่ยวข้อง คือกระทรวงการคลัง ซึ่งกำกับดูแลโดยบุคคลคนเดียวกัน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และด้วยการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐในทุกรูปแบบต้องอยู่ ภายใต้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ส่งผลทำให้เกิด มีการร้องเรียนว่าหน่วยงานของรัฐมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ เรื่องที่ถูกร้องเรียนของทุกหน่วยงานทั่ว ประเทศต้องถูกส่งเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน ซึ่งการรวม ศูนย์อำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียนไว้ที่คณะกรรมการเพียงชุดเดียว โดยขาดการ กระจายอำนาจในการพิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนอื่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการ จัดซื้อจัดจ้างโครงการก่อสร้างให้เกิดความล่าช้า ต้องหยุดชะงัก เนื่องจากมีข้อร้องเรียนการไม่ปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบ หรือกฎกระทรวง และเรื่องร้องเรียนดังกล่าวต้องเข้าสู่กระบวนการ พิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน การจัดซื้อจัดจ้างหรือโครงการที่ถูก ร้องเรียนดังกล่าวจะต้องชะลอการดำเนินการไปก่อนจนกว่าจะมีผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และก่อให้เกิด ความเสียหายแก่ภาครัฐ โดยเฉพาะการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทย์ ซึ่งมีความจำเป็น ในการใช้เป็นที่พักของนิสิตแพทย์ การรักษาผู้ป่วยทุกประเภท สูญเสียโอกาสในการรักษาพยาบาล ผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงและภาวะฉุกเฉินในทุกกรณี และยังกระทบต่อการบริหารงบประมาณของแผ่นดิน อีกด้วย

จากข้อเท็จจริงในการศึกษา พบว่า การอุทธรณ์ร้องเรียนการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐกว่า 1,000 เรื่อง เกิดจากเอกชนบางรายใช้ช่องทางกฎหมายนี้ด้วยเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ โดยใช้ สิทธิอุทธรณ์ในทุกกรณี ส่งผลทำให้ภาครัฐเกิดความเสียหายไม่สามารถเดินหน้าโครงการต่อไปได้ ต้องรอนจนกว่าผลการพิจารณาแล้วเสร็จ ทำให้การจัดซื้อจัดจ้างใช้เวลายาวนาน

2. ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีภาครัฐ หรือ ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในโครงการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐ ประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี การบันทึกรายละเอียดการจัดซื้อ จัดจ้าง การประกาศผู้ชนะเพื่อจัดทำสัญญาในระบบ e-GP จนถึงขั้นตอนบริหารสัญญา ได้แก่ การส่ง มอบงาน การตรวจรับงาน และการเบิกจ่ายเงิน รวมถึงอาจมีหลักประกันเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งนัก บัญชีภาครัฐจะมีหน้าที่สำคัญในการบันทึกข้อมูลทางบัญชี และการเบิกจ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อรับรองความถูกต้องและความครบถ้วนของงบการเงินที่จะต้องแสดงต่อผู้บริหารของหน่วยงาน และทำงบประมาณการรายได้และประมาณการรายจ่าย จัดทำผลการดำเนินงานและงบประมาณอื่น ๆ เมื่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้ทุก หน่วยงานของภาครัฐเพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกัน อาจมีผลกระทบต่อการทำงานของนักบัญชี

ภาครัฐซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ที่อาจจะไม่มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการจัดหาพัสดุในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยปัญหาที่พบส่วนใหญ่ มีดังนี้

2.1 ขาดความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งส่งผลให้ข้อมูลและเอกสารที่จะใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างไม่สมบูรณ์ นับว่าเป็นการเสียโอกาสอย่างหนึ่ง

2.2 ปัญหาจากลักษณะงานหลายงานรวมกัน ทำให้กระบวนการจัดหามีความยุ่งยาก การจัดทำใบรายงานขอซื้อขอจ้างและการกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะทำได้ยาก เมื่อมีการเบิกจ่ายเงินตามสัญญาอาจเกิดข้อผิดพลาดในการเบิกจ่ายเงินได้

2.3 ปัญหาจากการที่หน่วยงานเจ้าของโครงการไม่มีการเตรียมความพร้อมหน่วยงานอาจไม่ได้เตรียมเอกสารที่จะใช้ในการจัดหา ส่งผลให้การทำงานมีปัญหา

2.4 รายละเอียดที่ระบุในการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาล ส่วนหนึ่งจะเป็นรายละเอียดเฉพาะตัว เช่น ห้องผ่าตัด อุปกรณ์ที่ใช้ในห้องพัก ระบบไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ เป็นต้น รายละเอียดดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว ผู้ที่เข้ามามีส่วนในการจัดซื้อจัดจ้างอาจจะไม่มีความรู้ทางด้านนี้ ส่งผลให้งานที่ออกมาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2.5 การกำหนดราคากลางและคุณลักษณะเฉพาะหรือรูปแบบรายละเอียดที่ไม่ชัดเจน ขาด ไม่สมบูรณ์ ไม่เพียงพอ หรือไม่เหมาะสม รวมทั้งราคากลางที่ประเมินไม่สอดคล้องกับราคา ณ ปัจจุบัน

2.6 มีการบริหารสัญญาหลายสัญญาในเวลาเดียวกัน และผู้ควบคุมงานคนเดียว ทำให้มีความเสี่ยงต่อการบริหารสัญญา ทำให้งานล่าช้าได้

3. ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยภาคประชาชนในประเทศไทยนั้น เริ่มมีความสำคัญตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยให้ความสำคัญและตระหนักถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ โดยจะเห็นได้จากการที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐบาล รวมถึงการเพิ่มอำนาจหรือให้สิทธิแก่ประชาชนในการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐในทุกระดับ ซึ่งการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ หรือการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยภาคประชาชน ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกชน หรือกลุ่มบุคคลนั้น ถือเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบผู้ใช้อำนาจรัฐ ไม่ให้กระทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติและไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ซึ่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการทุจริต กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง เพื่อความโปร่งใส และมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม กำหนดให้ค่านึงถึงวัตถุประสงค์การใช้งานเป็นสำคัญ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ราคาต่ำสุดเสมอไป แต่ให้พิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคา กำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการเพื่อใช้พิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคา กำหนดรูปแบบ การร้องเรียนและการอุทธรณ์กรณีเห็นว่าหน่วยงาน

ของรัฐไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ ขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดของการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานรัฐ แต่ไม่มีกฎหมายลำดับรองที่กำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือระบบการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ตามสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 บัญญัติรับรองไว้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการเข้าถึงสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้อย่างแท้จริง จึงเป็นแค่เพียงการกำหนดกฎหมายที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถบังคับใช้ได้จริง โดยประชาชนคือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในการปฏิบัติงานเข้าไปตรวจสอบ

4. ปัญหาการบริหารงานที่มีสัญญาหลายสัญญาในเวลาเดียวกัน มีความซับซ้อนและใช้ระยะเวลานาน
5. ปัญหาของผู้ประกอบการที่ขาดประสิทธิภาพไม่สามารถที่จะทำงานให้สำเร็จ ล่วงไปได้ตามเวลาที่กำหนด ส่งผลให้ภาครัฐเกิดความเสียหาย
6. ปัญหาการผูกขาดสินค้าและราคาในการจัดซื้อจัดจ้างแบบเจาะจง

การวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป

1. ปัญหาเกี่ยวกับนโยบาย โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่มีการรวมอำนาจไว้ที่กระทรวงการคลังเพียงองค์กรเดียว ควรมีการแก้ไขโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่มีหน้าที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยเฉพาะในส่วนของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน มิให้มีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่กระทรวงการคลังเพียงหน่วยงานเดียว เนื่องจากหากมีการกำหนดให้ทุกข้อร้องเรียนที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของหน่วยงานทุกหน่วยงานต้องถูกส่งมายังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยแต่เพียงองค์กรเดียว ก็จะส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐต้องหยุดชะงัก และเกิดความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการพัสดุในหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากต้องอยู่ภายใต้ระบบการจัดระเบียบการบริหารราชการซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน ไม่คล่องตัว ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2. ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้รับจ้างในบัญชีหรือผู้สนใจมาทำความเข้าใจในระบบการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ก่อนทำการประมูลเพื่อลดการผิดพลาดและเพื่อจะได้ผู้รับจ้างที่มีคุณภาพ มีตัวตนจริง มิใช่เพียงเปิดบริษัทเพื่อมาสอดแทรกในการประมูลงาน และการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลนั้นจะต้องจัดหาผู้เชี่ยวชาญในงานโรงพยาบาลมาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับรายละเอียดของพัสดุที่มีความเฉพาะเจาะจงในมาตรฐานของการรักษาพยาบาลให้กับผู้ป่วย และร่วมเป็นผู้ตรวจรับงานเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

3. ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐควรมีการตรวจสอบรายละเอียด รายการประกอบแบบ ปริมาณของวัสดุรวมถึงราคากลางที่ใช้ในการคำนวณ โดยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญก่อนนำไปสู่ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างต่อไป

4. การบริหารงานที่มีสัญญาหลายสัญญาในเวลาเดียวกัน ควรแบ่งงานออกเป็นหลายสัญญา เพื่อสะดวกในการบริหาร และจะส่งผลให้งานแต่ละส่วนเสร็จพร้อมกันและรวดเร็วขึ้น และยังสามารถควบคุมคุณภาพของงานได้อีกด้วย

5. ขั้นตอนที่สำคัญในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ คือการตรวจสอบสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมในการประมูล ซึ่งบางครั้งพบว่ามีการจดทะเบียนผู้ประกอบการจริงแต่สถานประกอบการไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีเครื่องมือและความพร้อม รวมทั้งการขาดบุคลากรที่จะสามารถรับงานโครงการขนาดใหญ่ได้ ทำให้ภาครัฐเกิดความเสียหาย ส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามสัญญา เกิดความล่าช้า

6. สิ่งที่ต้องพึงระวังในการจัดซื้อจัดจ้างในการระบุยี่ห้อสิ่งของที่จะซื้อแบบเจาะจง เป็นผลที่ทำให้เกิดการผูกขาดสินค้าและราคา การมีคู่แข่งขันจะทำให้โรงพยาบาลซึ่งเป็นเจ้าของโครงการได้ประโยชน์สูงสุดในด้านคุณภาพและราคา

7. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐนั้น ควรมีการตรากฎหมายลำดับรอง ได้แก่ กฎ ระเบียบที่กำหนดกระบวนการ ขั้นตอน และหลักเกณฑ์ในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้ แต่ในปัจจุบันกลับไม่มีกฎหมายลำดับรองที่กำหนดกระบวนการ ขั้นตอน และหลักเกณฑ์ในการเข้าถึงสิทธิดังกล่าว ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถใช้สิทธิของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้อย่างแท้จริง เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐต้องให้ความสำคัญ และต้องตระหนัก โดยองค์กรภาคประชาชนนับได้ว่าเป็นองค์กรหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการสอดส่องดูแล มิให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชันในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อันเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ประเทศไทยต้องประสบอยู่ในปัจจุบัน

สรุป

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย” ในการศึกษาการวิเคราะห์สถานการณ์ของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ในด้านการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาท ขึ้นไป และการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป สามารถสรุปได้ ดังนี้

ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐนั้นได้มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยให้มีการปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง รวมไปถึงเห็นควรให้มีบทกำหนดโทษทางอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงผู้สั่งการที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง จึงเป็นที่มาของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ของกระทรวงการคลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 แม้ว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ก่อให้เกิดผลดีต่อกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐในหลายประการก็ตาม แต่เมื่อศึกษารายละเอียดของบทบัญญัติและการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องในทางปฏิบัติ พบปัญหาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่มีการรวมอำนาจไว้ที่กระทรวงการคลังเพียงองค์กรเดียว จึงไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ ทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเกิดความล่าช้า ใช้เวลายาวนานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง

2. ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีภาครัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานในโครงการที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลายด้านเนื่องจากการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่มีรายละเอียดอยู่หลายขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีความซับซ้อนรวมทั้งแนวทางการปฏิบัติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุของภาครัฐหรือนักบัญชีภาครัฐต้องอาศัยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก

3. ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อป้องกันการทุจริต แต่ไม่มีกฎหมายลำดับรองที่กำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือระบบการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐตามสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 บัญญัติรับรองไว้

จากปัญหาที่สามารถรวบรวมได้ ควรมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้กระบวนการขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐในการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยเป็นไปด้วยความโปร่งใส มีหลักการทำงานที่ถูกต้อง และมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ส่งผลให้เกิดความคล่องตัวและความรวดเร็วในการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาล เนื่องจากมีความจำเป็นและมีความสำคัญในการเป็นที่รักษาพยาบาลผู้ป่วยที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นและมีความรุนแรงของโรคจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่เป็นมาตรฐาน เป็นที่ฝึกการรักษาของนิสิตแพทย์ให้เกิดความเชี่ยวชาญในการรักษาผู้ป่วยเพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ และยังเป็นที่ยอมรับเครื่องมีและอุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ได้มาตรฐาน ช่วยเพิ่มศักยภาพในการรักษาพยาบาลให้กับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการแพทย์ เพิ่มโอกาสให้คนไข้ได้รับการรักษาและลดการสูญเสียชีวิตของประชาชนทุกระดับ

บทที่ 4

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้าง การก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย” ในบทนี้เป็นการศึกษาถึง การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ คือ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย โดยมีลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ด้านผู้ปฏิบัติงานพัสดุ
2. การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดซื้อจัดจ้าง
3. การวิเคราะห์ระบบบัญชี
4. การวิเคราะห์ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP)
5. สรุป

วิเคราะห์ด้านผู้ปฏิบัติงานพัสดุ

จากการสัมภาษณ์การวิเคราะห์ด้านผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ผลการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างยังมีจำนวนไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับภาระงาน เนื่องจากต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามขั้นตอนกระบวนการที่พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ระเบียบ อีกทั้งยังมีภาระงานในการบันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) และระบบ e-GP ของกรมบัญชีกลาง และยังต้องติดต่อประสานงานกับกรมบัญชีกลาง ผู้ค้า รวมถึงผู้ปฏิบัติงานที่ดำเนินการด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้การดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อาจจะไม่สามารถทันตามเวลาที่กำหนดได้ รวมทั้งยังมีภาระงานที่มีความซ้ำซ้อนกันอยู่ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุและจัดหาจำเป็นต้องบันทึกข้อมูลการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างลงในระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) และระบบ e-GP ของกรมบัญชีกลาง ซึ่งข้อมูลที่น่ามาบันทึกในระบบทั้งสองระบบนี้เป็นข้อมูลเดียวกัน รวมทั้งยังขาดความเข้าใจ ความชำนาญในการบันทึกข้อมูลผ่านระบบทำให้มีการบันทึกข้อมูลผิดพลาด มีการแก้ไขบ่อยครั้งทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานแนวทางการแก้ไข ต้องสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อทำหน้าที่

ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างร่วมกับผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานพัสดุและจัดหากลาง และควรเพิ่มอำนาจหน้าที่แก่บุคลากรประจำในการดำเนินการบางส่วนเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงาน และในด้านการทำงานที่ซ้ำซ้อนของระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) และระบบ e-GP นั้นควรจะมีการพัฒนาโปรแกรมหรือระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบหนึ่งมาสู่อีกระบบหนึ่งได้ ทำให้การบันทึกข้อมูลจำนวนมากทำเพียงครั้งเดียวแต่ได้ทั้ง 2 ระบบ

การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดซื้อจัดจ้าง

จากการสัมภาษณ์การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดซื้อจัดจ้าง ผลการศึกษาพบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ในทางปฏิบัตินั้นเป็นการยากที่จะสามารถระบุรายละเอียด คุณสมบัติของสินค้าและบริการที่ต้องการในเงื่อนไขข้อกำหนดงาน TOR ในการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละครั้งให้ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริงได้ ซึ่งสาเหตุดังกล่าวเกิดจากความยากในการนำคุณสมบัติหรือรายละเอียดของสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการหรือความจำเป็นที่มีลักษณะเฉพาะ มากำหนดโดยการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ควรแก้ไขด้วยการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างร่วมกันกำหนดรายละเอียดคุณสมบัติเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าคุณสมบัติที่ระบุมีรายละเอียดที่ครบถ้วน มีความครอบคลุมความจำเป็นในการใช้งานอย่างแท้จริง และควรเพิ่มการประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหน่วยงานพัสดุและจัดหา และหน่วยงานผู้ใช้งานให้มากขึ้น เพื่อให้หน่วยงานพัสดุสามารถช่วยตรวจสอบขั้นตอนกระบวนการดำเนินงาน เพิ่มความมั่นใจในการกำหนดรายละเอียดคุณสมบัติของสินค้าและบริการที่มีความเหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการหรือความจำเป็นอย่างแท้จริง หากเป็นกรณีที่มีความซับซ้อนยากแก่การดำเนินการควรปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้มีรายละเอียดและคุณสมบัติที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยการกำหนดรายละเอียดของสินค้าและบริการนั้นไม่ควรที่จะกำหนดแบบกว้างเกินไปเพียงเพราะต้องการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงและการตรวจสอบ เพราะจะเป็นการไม่สามารถคัดเลือกผู้ค้าที่ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริงได้

2. ผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดเงื่อนไขรายละเอียดความต้องการสินค้าและบริการยังขาดความรู้ความเข้าใจในความต้องการหรือความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการอย่างแท้จริง ขาดผู้เกี่ยวข้องกับการใช้งานหรือผู้ที่มีความรู้ในสิ่งที่กำลังจะจัดจ้างมาร่วมในการกำหนดรายละเอียดคุณสมบัติดังกล่าว

3. โดยปกติแล้ว กรมบัญชีกลางมีการออกกฎกระทรวง ระเบียบและหนังสือเวียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งเอกสารดังกล่าวค่อนข้างจะละเอียดอยู่แล้ว แต่มีประเด็นที่น่าสนใจอย่างหนึ่งคือการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้รับจ้าง ควรตรวจสอบสถานที่ปฏิบัติงานจริง ว่ามีองค์ประกอบครบตามที่แจ้งมาในเอกสารหรือไม่ เพื่อป้องกันการดำเนินงานที่อาจจะไม่มีประสิทธิภาพในอนาคตได้ ดังนั้นควรทำการสร้างฐานข้อมูลสำหรับบันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งแสดงถึงประวัติคุณสมบัติและผลการดำเนินงานของผู้ค้าที่เคยจัดซื้อจัดจ้าง ฐานข้อมูลดังกล่าวนี้อาจพัฒนาอยู่ในรูป

ของระบบหรือโปรแกรมออนไลน์ที่ทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็ว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินโครงการก่อสร้าง

4. ในขั้นตอนการปฏิบัติงานจริงในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างนั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่การปฏิบัติงานจริงจะส่งผลทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งเมื่อมีการปรับแผนการดำเนินงานใหม่นั้น จะส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงผู้ค้า ปริมาณงานที่เปลี่ยนแปลงไป คุณภาพในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และระยะเวลาการก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นจากเดิม สามารถทำการป้องกันและแก้ไขโดยการวางแผนให้มีความรอบคอบและครอบคลุมความเสี่ยงด้านต่างให้มากที่สุด รวมถึงการเตรียมแผนการสำรองเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในหลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้ยังควรมีการเก็บประวัติการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและผู้เกี่ยวข้องควรทำการศึกษาและทบทวนประวัติดังกล่าวก่อน เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมการหากเกิดกรณีไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้

5. การปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ภาครัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ผลิตภายในประเทศ โดยการรับรองของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งจะต้องทราบเงื่อนไขในการให้แต้มต่อกับผู้ประกอบการ SMEs ในการเสนอราคาสูงกว่าผู้ประกอบการทั่วไปได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของราคาต่ำสุดของผู้ประกอบการที่ไม่เป็น SMEs ในกรณีของการจ้างก่อสร้าง ให้หน่วยงานของรัฐกำหนดรายละเอียดในแบบรูปรายการก่อสร้างว่า ให้ใช้พัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้าง โดยใช้เหล็กหรือเหล็กกล้าที่เป็นพัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศก่อน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของปริมาณเหล็กหรือเหล็กกล้าที่ใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดในครั้งนั้น หากการใช้เหล็กหรือเหล็กกล้าแล้วยังไม่ครบร้อยละของมูลค่าที่กำหนดให้ใช้พัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศ ให้หน่วยงานของรัฐใช้พัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศประเภทอื่นเพื่อให้ครบร้อยละ 60 โดยหลักการนี้ใช้บังคับสำหรับการจัดซื้อ การจัดจ้างก่อสร้าง การจัดจ้างที่มีช่างงานก่อสร้างและการเช่าสังหาริมทรัพย์ แต่ไม่ใช้กับการจ้างที่ปรึกษาและการจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

การจัดจ้างงานก่อสร้าง

1. การจัดทำแบบรูปรายการงานก่อสร้าง

1.1 ต้องกำหนดรายละเอียดในแบบรูปรายการงานก่อสร้าง และกำหนดให้คู่สัญญาต้องใช้พัสดุประเภทวัสดุหรือครุภัณฑ์ที่จะใช้ในงานก่อสร้างเป็นพัสดุที่ผลิตภายในประเทศ โดยต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดตามสัญญา

1.2 ต้องกำหนดรายละเอียดในแบบรูปรายการงานก่อสร้าง ให้คู่สัญญาต้องใช้เหล็กที่ผลิตภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของปริมาณเหล็กที่ต้องใช้ทั้งหมดตามสัญญา

1.3 กรณีที่ไม่ต้องอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้นขออนุมัติ (สามารถกำหนดแบบรูปรายการงานก่อสร้างได้ตามความต้องการ)

1.3.1 กรณีที่หน่วยงานของรัฐทราบตั้งแต่ต้นว่าโครงการก่อสร้างนั้นต้องใช้พัสดุที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและพัสดุดังกล่าวนั้นไม่มีผลิตภายในประเทศ ซึ่งทำให้อัตรการใช้พัสดุที่ผลิตภายในประเทศน้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดตามสัญญา

1.3.2 กรณีเมื่อหน่วยงานของรัฐได้จัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา และ ใบบัญชีรายการก่อสร้างแล้ว ทราบว่าโครงการก่อสร้างนั้นต้องใช้วัสดุที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและ วัสดุดังกล่าวนั้นไม่มีผลิตภายในประเทศ ซึ่งทำให้อัตราการใช้วัสดุที่ผลิตภายในประเทศน้อยกว่า ร้อยละ 60 ของมูลค่าวัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดตามสัญญา

1.4 กรณีเมื่อได้จัดทำ BOQ แล้ว ทราบว่าวัสดุที่จะใช้ในโครงการก่อสร้างนั้นมีผลิต ภายในประเทศแต่จะไม่ใช้วัสดุที่ผลิตภายในประเทศ หรือจะใช้หรือใช้วัสดุที่ผลิตภายในประเทศ ไม่ครบร้อยละ 60 หากกรณีเป็นดังนี้

1.4.1 กรณีที่ราคาวัสดุที่นำเข้ามาจากต่างประเทศมีราคาต่อหน่วยไม่เกิน 2 ล้านบาท ให้เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อขออนุมัติก่อน

1.4.2 กรณีที่ราคาวัสดุที่นำเข้ามาจากต่างประเทศมีราคาต่อหน่วยรายการใด รายการหนึ่งเกิน 2 ล้านบาท ให้เสนอผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้นเพื่อขออนุมัติก่อน

2. การจัดจ้างก่อสร้างโดยวิธี e-bidding การกำหนดเงื่อนไขการเสนอราคา

2.1 เพิ่มเงื่อนไขในเอกสารแนบท้ายเอกสารประกวดราคาจ้างก่อสร้างฯ “ข้อ 1.9 แผนการใช้วัสดุที่ผลิตภายในประเทศและแผนการใช้เหล็กที่ผลิตภายในประเทศ” ทั้งนี้ โดยแนบตาราง ภาคผนวก 1 และภาคผนวก 2 ไปด้วย เว้นแต่กรณีที่ระยะเวลาดำเนินการตามสัญญาไม่เกิน 60 วัน

แผนภาพที่ 4-1 แสดงตารางภาคผนวก 1 การจัดทำแผนการใช้วัสดุที่ผลิตภายในประเทศ

ภาคผนวก 1 ตารางการจัดทำแผนการใช้วัสดุที่ผลิตภายในประเทศ

ตารางการจัดทำแผนการใช้วัสดุที่ผลิตภายในประเทศ

โครงการ

รายการวัสดุหรือครุภัณฑ์ที่ใช้ในโครงการ
แผนการใช้วัสดุที่ผลิตภายในประเทศ

ลำดับ	รายการ	หน่วย	ปริมาณ	ราคาต่อหน่วย (บาท)	เป็นเงิน (รวม)	วัสดุ ในประเทศ	วัสดุ ต่างประเทศ
๑							
๒							
๓							
๔							
๕							
รวม					>๐๐	>๐๐	>๐๐
อัตรา (ร้อยละ)					๑๐๐	๗๐	๓๐

ลงชื่อ (คู่สัญญาฝ่ายผู้รับจ้าง)
()

ที่มา : กรมบัญชีกลาง, 2563

บุคคลธรรมดาที่มีได้ถือสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศไม่เกินร้อยละ 3 ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างจากผู้ยื่นข้อเสนอซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่ถือสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ดังกล่าว”

3. การบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ

3.1 ต้องให้ผู้สัญญาจัดทำแผนการใช้พัสดุที่ผลิตภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดตามสัญญา (ภาคผนวก 1) โดยส่งให้หน่วยงานของรัฐภายใน 60 วัน นับถัดจากวันที่ได้ลงนามสัญญา

3.2 ให้ผู้สัญญาจัดทำแผนการใช้เหล็กที่ผลิตภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของปริมาณเหล็กที่จะต้องใช้ทั้งหมดตามสัญญา (ภาคผนวก 2) โดยส่งให้หน่วยงานของรัฐภายใน 60 วัน นับถัดจากวันที่ได้ลงนามสัญญา

3.3 คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจสอบว่าพัสดุที่ส่งมอบ เป็นพัสดุที่ผลิตภายในประเทศตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา

3.4 การตรวจสอบพัสดุที่ผลิตภายในประเทศ สามารถดำเนินการ ดังนี้

3.4.1 กรณีที่เป็นพัสดุที่ผลิตภายในประเทศที่ได้รับการรับรองจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้ตรวจสอบรายการพัสดุที่ได้รับการรับรองและออกเครื่องหมายสินค้าที่ผลิตภายในประเทศไทย (Made in Thailand) จากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

3.4.2 กรณีที่เป็นพัสดุที่ไม่ใช่รายการพัสดุตามข้อ 4.1 ให้ตรวจสอบจากข้อมูลที่ปรากฏบนฉลากของสินค้าที่ติดบนบรรจุภัณฑ์ของสินค้า

3.5 การแก้ไขสัญญา หากลงนามในสัญญาแล้วปรากฏในภายหลังว่า ไม่สามารถส่งมอบพัสดุที่ผลิตภายในประเทศตามเงื่อนไขหรืออัตราที่กำหนดไว้ในสัญญาได้ให้พิจารณาแก้ไขสัญญาต่อไป ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาแก้ไขสัญญาให้เป็นไปตามหลักการของมาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติฯ

3.6 การจัดทำรายงานผลการใช้พัสดุที่ผลิตภายในประเทศสำหรับงานจ้างก่อสร้าง ให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุเป็นผู้จัดทำรายงานผลการใช้พัสดุที่ผลิตภายในประเทศ (ตามภาคผนวก 3) เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อทราบพร้อมกับรายงานผลการตรวจรับงานงวดสุดท้าย

ไม่สามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และตรวจสอบได้อย่างรวดเร็ว ควรแก้ไขด้วยการสร้างโปรแกรมหรือระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบหนึ่งมาสู่อีกระบบหนึ่งได้ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) ที่จะสามารถอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างละเอียดทุกขั้นตอน เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานของ และกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการเพิ่มระดับผู้อนุมัติและผู้ตรวจสอบเพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดและการลดความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

การวิเคราะห์ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP)

จากการสัมภาษณ์การวิเคราะห์ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ผลการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

จากกรมบัญชีกลาง ได้จัดทำระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) ก็เพื่อให้หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและพัสดุภาครัฐได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วนและมีความทั่วถึง เป็นศูนย์ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีระบบบริหารจัดการพัสดุสินค้าและบริการภาครัฐ เก็บข้อมูลของหน่วยงานจัดซื้อ และข้อมูลสำหรับผู้ค้าในการจัดซื้อจัดจ้างรูปแบบต่าง ๆ และยังเชื่อมต่อข้อมูลกับแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นแบบการประมวลผลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ที่ครบกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐเพื่อเป็นการเพิ่มความโปร่งใส ลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ตามระเบียบที่กำหนด ลดความซ้ำซ้อน การบันทึกข้อมูล ซึ่งสามารถให้ฝ่ายบริหารได้ทำการติดตามข้อมูลได้แบบ Real time ในระบบ รวมไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณได้

1. ประโยชน์ของระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP)

1.1 เพื่อให้เกิดความสะดวกและความทั่วถึงอย่างเท่าเทียมกันของผู้ค้าและผู้รับจ้าง ช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้ค้ารายใหม่สามารถเข้าร่วมจัดซื้อจัดจ้างกับภาครัฐได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภาคธุรกิจ SMEs ที่ขึ้นทะเบียนกับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือผู้ผลิตภายในประเทศที่ได้รับการรับรองเครื่องหมาย MIT จากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

1.2 เกิดความโปร่งใสในระบบการจัดซื้อจัดจ้างและการใช้งบประมาณของรัฐให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย

1.3 เป็นการลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเนื่องจากมีระบบที่สามารถจะเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานไว้ทุกขั้นตอน

1.4 ทำให้เกิดศูนย์การจัดซื้อจัดจ้างในระดับประเทศที่มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย สามารถทำการสืบค้นข้อมูลได้อย่างถูกต้องและมีความรวดเร็ว

1.5 เป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของประเทศและเสริมสร้างขีดความสามารถของภาคเอกชนไทย ให้เกิดการแข่งขันอย่างแท้จริงในการเสนอราคา

1.6 เป็นการปรับปรุงนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ

2. บทบาทของผู้ค้ากับระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP)

บทบาทของผู้ค้าที่จะติดต่อทำธุรกรรมกับหน่วยงานภาครัฐต้องลงทะเบียนในระบบ e-GP เพื่อช่วยให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องการจัดซื้อจัดจ้างทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ค้า ลดความซ้ำซ้อนในการป้อนข้อมูลของผู้ค้าที่ต้องมีการบันทึกข้อมูลทุกครั้งที่เข้ามาประมูลงานของภาครัฐ นอกจ

ในทากนี้ยังทำให้เกิดการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ เช่น การจัดประเภทของผู้ค้า และการวิเคราะห์รายละเอียดของผู้ค้าทางสถิติต่าง ๆ โดยผู้ค้าจะต้องลงทะเบียนในระบบ e-GP เพื่อ

2.1 ผู้ค้าสามารถเข้าสู่กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้ เช่น การขอรับ/ซื้อเอกสาร การยื่นซอง

2.2 ผู้ค้าสามารถค้นประกาศจัดซื้อจัดจ้าง และติดตามสถานะโครงการจัดซื้อจัดจ้างได้ว่าดำเนินการถึงขั้นตอนใด

2.3 ผู้ค้าจะได้รับข่าวสาร ประกาศจัดซื้อจัดจ้างที่สามารถเลือกรับข้อมูลดังกล่าวได้แก่ ประกาศจัดซื้อจัดจ้างประเภทต่าง ๆ ซึ่งเมื่อมีหน่วยงานจัดซื้อจัดจ้างได้ทำประกาศความต้องการซื้อจ้างโครงการใดระบบจะส่งข้อมูลทาง E-Mail ตามที่ผู้ค้าได้ลงทะเบียนไว้

ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) นับว่าเป็นระบบที่ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อลดปัญหาการแบ่งปันผลประโยชน์จากการประมูลได้ระดับหนึ่ง ด้วยระบบเอกสารและขั้นตอนในการใช้งาน ถือว่าค่อนข้างรัดกุม ซึ่งผู้ค้าที่มีคุณสมบัติครบตามระเบียบของกรมบัญชีกลาง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างก็สามารถเข้าร่วมการประมูลได้ แต่มีสิ่งหนึ่งที่จะต้องพึงระวังไว้คือ การขายข้อมูลราคาจากการประมูลก่อนเวลาประมูลสิ้นสุดลง ซึ่งจะเห็นได้ว่าช่วงเวลาก่อนปิดประมูลจะมีผู้ค้าเข้ามาประมูลช่วงเวลาดังกล่าวค่อนข้างมาก เนื่องจากกลัวว่าจะมีการขายข้อมูลเกิดขึ้น แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วน่าจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดในขณะนี้ เพราะมีระบบการตรวจสอบหลายขั้นตอน

สรุป

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย” ในบทนี้เป็นการศึกษาถึง การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

การวิเคราะห์ด้านผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ผลการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ด้านผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ดังนี้ การปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างยังมีจำนวนไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับภาระงาน อีกทั้งยังมีภาระงานในการบันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) และระบบ e-GP ของกรมบัญชีกลาง และยังคงติดต่อประสานงานกับกรมบัญชีกลาง ผู้ค้า รวมถึงผู้ปฏิบัติงานที่ดำเนินการด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้การดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อาจจะไม่สามารถทันตามเวลาที่กำหนดได้ รวมทั้งยังมีภาระงานที่มีความซ้ำซ้อนกันอยู่เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุและจัดหาจำเป็นต้องบันทึกข้อมูลการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างลงในระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) และระบบ e-GP ของกรมบัญชีกลาง แนวทางการแก้ไข ต้องสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้าน

การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อทำหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างร่วมกับผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานพัสดุและจัดทากลาง และควรเพิ่มอำนาจหน้าที่แก่บุคลากรประจำในการดำเนินการบางส่วนเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงาน และในด้านการทำงานที่ซับซ้อนของระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) และระบบ e-GP นั้นควรจะมีการพัฒนาโปรแกรมหรือระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบหนึ่งมาสู่อีกระบบหนึ่งได้ ทำให้การบันทึกข้อมูลจำนวนมากทำเพียงครั้งเดียวแต่ได้ทั้ง 2 ระบบ

การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดซื้อจัดจ้าง ผลการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดซื้อจัดจ้าง ดังนี้ ในทางปฏิบัตินั้นเป็นการยากที่จะสามารถระบุรายละเอียด คุณสมบัติของสินค้าและบริการที่ต้องการในเงื่อนไขข้อกำหนดงาน TOR ในการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละครั้งให้ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริงได้ ควรแก้ไขด้วยการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างร่วมกันกำหนดรายละเอียดคุณสมบัติเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าคุณสมบัติที่ระบุมีรายละเอียดที่ครบถ้วน มีความครอบคลุมความจำเป็นในการใช้งานอย่างแท้จริง และควรเพิ่มการประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหน่วยงานพัสดุและจัดทากลาง และหน่วยงานผู้ใช้งานให้มากขึ้น เพื่อให้หน่วยงานพัสดุสามารถช่วยตรวจสอบขั้นตอนกระบวนการดำเนินงาน เพิ่มความมั่นใจในการกำหนดรายละเอียดคุณสมบัติของสินค้าและบริการให้มีความเหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการหรือความจำเป็นอย่างแท้จริง หากเป็นกรณีที่มีความซับซ้อนยากแก่การดำเนินการควรปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้มีรายละเอียดและคุณสมบัติที่ตรงกับความเป็นและความต้องการมากที่สุด โดยการกำหนดรายละเอียดของสินค้าและบริการนั้นไม่ควรที่จะกำหนดแบบกว้างเกินไปเพียงเพราะต้องการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงและการตรวจสอบ เพราะจะเป็นการไม่สามารถคัดเลือกผู้ค้าที่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริงได้ ควรทำการสร้างฐานข้อมูลสำหรับบันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งแสดงถึงประวัติ คุณสมบัติและผลการดำเนินงานของผู้ค้าที่เคยจัดซื้อจัดจ้างฐานข้อมูลดังกล่าวนี้อาจพัฒนาอยู่ในรูปของระบบหรือโปรแกรมออนไลน์ที่ทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็วเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินโครงการก่อสร้าง และทำการศึกษารูปแบบการจัดจ้างงานก่อสร้างอย่างถึถ้วน

การวิเคราะห์ระบบบัญชี ผลการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ระบบบัญชี ดังนี้ ในการปฏิบัติงานระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) มีขั้นตอนในการทำงานที่ซับซ้อน เข้าใจยาก ต้องกรอกข้อมูลที่มากเกินไป และใช้เวลาในการกรอกข้อมูลนาน มีเมนูการใช้งานที่ซับซ้อนยุ่งยาก ควรแก้ไขด้วยการสร้างโปรแกรมหรือระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบหนึ่งมาสู่อีกระบบหนึ่งได้ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) ที่จะสามารถอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างละเอียดทุกขั้นตอน เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานของ และกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการเพิ่มระดับผู้อนุมัติและผู้ตรวจสอบเพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดและการลดความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

การวิเคราะห์ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ผลการศึกษา พบว่า กรมบัญชีกลาง ได้จัดทำระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) ก็เพื่อให้หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและพัสดุภาครัฐได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วนและมีความทั่วถึงเป็นศูนย์ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีระบบบริหารจัดการรหัสสินค้าและบริการภาครัฐ เก็บข้อมูล

ของหน่วยงานจัดซื้อ และข้อมูลสำหรับผู้ค้าในการจัดซื้อจัดจ้างรูปแบบต่าง ๆ และยังเชื่อมต่อข้อมูลกับแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นแบบการประมวลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ที่ครบกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐเพื่อเป็นการเพิ่มความโปร่งใส ลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ตามระเบียบที่กำหนด ลดความซ้ำซ้อน การบันทึกข้อมูล ซึ่งสามารถให้ฝ่ายบริหารได้ทำการติดตามข้อมูลได้แบบ Real time ในระบบ รวมไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณได้

จะเห็นได้ว่า การจัดซื้อจัดจ้างไม่มีปัญหาในแง่ความถูกต้องของขั้นตอน กระบวนการ เนื่องจากเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 แต่เกิดจากหน่วยงานอาจจะยังไม่มีความแม่นยำในขั้นตอนและกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้องและเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อโครงการในด้านความล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผนงานที่ระบุไว้ เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและทรัพยากรได้ ดังนั้นจึงควรที่จะดำเนินการแก้ไขในสิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคในด้านระบบการทำงาน และผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงทีและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเพื่อลดความผิดพลาด

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัย “แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย

สรุป

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทยที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป มีรายละเอียดผลการศึกษา โดยสรุปดังนี้

ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐนั้นได้มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยให้มีการปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง รวมไปถึงเห็นควรให้มีบทกำหนดโทษทางอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงผู้สั่งการที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง จึงเป็นที่มาของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ของกระทรวงการคลัง การบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 แม้ว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ก่อให้เกิดผลดีต่อกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐในหลายประการก็ตาม แต่เมื่อศึกษารายละเอียดของบทบัญญัติและการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องในทางปฏิบัติ พบปัญหาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่มีการรวมอำนาจไว้ที่กระทรวงการคลังเพียงองค์กรเดียว จึงไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ ทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเกิดความล่าช้า ใช้เวลายาวนานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง

2. ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีภาครัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานในโครงการที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลายด้านเนื่องจากการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่มีรายละเอียดอยู่หลายขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีความซับซ้อน

รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุของภาครัฐหรือนักบัญชีภาครัฐต้องอาศัยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก

3. ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อป้องกันการทุจริต แต่ไม่มีกฎหมายลำดับรองที่กำหนดรูปแบบหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือระบบการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ตามสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 บัญญัติรับรองไว้ โดยประชาชน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในการปฏิบัติงานเข้าไปตรวจสอบ

4. ปัญหาการบริหารงานที่มีสัญญาหลายสัญญาในเวลาเดียวกัน มีความซับซ้อนและใช้ระยะเวลานาน

5. ปัญหาของผู้ประกอบการที่ขาดประสิทธิภาพไม่สามารถที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ตามเวลาที่กำหนด ส่งผลให้ภาครัฐเกิดความเสียหาย

6. ปัญหาการผูกขาดสินค้าและราคาในการจัดซื้อจัดจ้างแบบเจาะจง

ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับนโยบาย โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่มีการรวมอำนาจไว้ที่กระทรวงการคลังเพียงองค์กรเดียว ควรมีการแก้ไขโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่มีหน้าที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยเฉพาะในส่วนของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน มิให้มีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่กระทรวงการคลังเพียงหน่วยงานเดียว เนื่องจากหากมีการกำหนดให้ทุกข้อร้องเรียนที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของหน่วยงานทุกหน่วยงานต้องถูกส่งมายังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยแต่เพียงองค์กรเดียว ก็จะมีผลให้การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐต้องหยุดชะงัก และเกิดความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการพัสดุในหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากต้องอยู่ภายใต้ระบบการจัดระเบียบการบริหารราชการซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน ไม่คล่องตัว ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2. ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีภาครัฐ ควรมีการแก้ไขปัญหาของผู้ปฏิบัติงานโครงการภาครัฐ ซึ่งภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้รับจ้างในบัญชีหรือผู้สนใจมาทำความเข้าใจในระบบการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ก่อนทำการประมูลเพื่อลดการผิดพลาดและเพื่อจะได้ผู้รับจ้างที่มีคุณภาพ มีตัวตนจริง มีชื่อเสียงเปิดบริษัทเพื่อมาสอดแทรกในการประมูลงาน และการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลนั้นจะต้องจัดหาผู้เชี่ยวชาญในงานโรงพยาบาลมาให้คำแนะนำให้คำปรึกษาเกี่ยวกับรายละเอียดของพัสดุที่มีความเฉพาะเจาะจงในมาตรฐานของการรักษาพยาบาลให้กับผู้ป่วย และร่วมเป็นผู้ตรวจรับงานเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

3. ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐควรมีการตรวจสอบรายละเอียด รายการประกอบแบบ ปริมาณของวัสดุรวมถึงราคากลางที่ใช้ในการคำนวณ โดยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญก่อนนำไปสู่ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างต่อไป

4. การบริหารงานที่มีสัญญาหลายสัญญาในเวลาเดียวกัน ควรแบ่งงานออกเป็นหลายสัญญา เพื่อสะดวกในการบริหาร และจะส่งผลให้งานแต่ละส่วนเสร็จพร้อมกันและรวดเร็วขึ้น และยัง สามารถควบคุมคุณภาพของงานได้อีกด้วย

5. ขั้นตอนที่สำคัญในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ คือการตรวจสอบสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมในการประมูล ซึ่งบางครั้งพบว่ามีกิจการจดทะเบียนผู้ประกอบการจริง แต่สถานประกอบการไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีเครื่องมือและความพร้อม รวมทั้งการขาดบุคลากรที่จะสามารถรับงานโครงการขนาดใหญ่ได้ ทำให้ภาครัฐเกิดความเสียหาย ส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามสัญญา เกิดความล่าช้า

6. สิ่งที่ต้องพึงระวังในการจัดซื้อจัดจ้างในการระบุน้อยสิ่งของที่จะซื้อแบบเจาะจง เป็นผลที่ทำให้เกิดการผูกขาดสินค้าและราคา การมีคู่แข่งชั้นจะทำให้โรงพยาบาลซึ่งเป็นเจ้าของโครงการได้ประโยชน์สูงสุดในด้านคุณภาพและราคา

7. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐนั้น ควรมีการตรากฎหมายลำดับรอง ได้แก่ กฎ ระเบียบที่กำหนดกระบวนการ ขั้นตอน และหลักเกณฑ์ในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้ แต่ในปัจจุบันกลับไม่มีกฎหมายลำดับรองที่กำหนดกระบวนการ ขั้นตอน และหลักเกณฑ์ในการเข้าถึงสิทธิดังกล่าว ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถใช้สิทธิของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้อย่างแท้จริง เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐต้องให้ความสำคัญ และต้องตระหนัก โดยองค์กรภาคประชาชนนับได้ว่าเป็นองค์กรหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการสอดส่องดูแล มิให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชันในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อันเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ประเทศไทยต้องประสบอยู่ในปัจจุบัน

ผลวิจัยตาม วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย สรุปลักษณะสำคัญ ดังนี้

การวิเคราะห์ด้านผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ผลการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ด้านผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ดังนี้ การปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างยังมีจำนวนไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับภาระงาน อีกทั้งยังมีภาระงานในการบันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) และระบบ e-GP ของกรมบัญชีกลาง และยังคงติดต่อบริการงานกับกรมบัญชีกลาง ผู้ค้า รวมถึงผู้ปฏิบัติงานที่ดำเนินการด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้การดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อาจจะไม่สามารถทันตามเวลาที่กำหนดได้ รวมทั้งยังมีภาระงานที่มีความซ้ำซ้อนกันอยู่เนื่องจากผู้ปฏิบัติงาน

ด้านพัสดุและจัดหาจำเป็นต้องบันทึกข้อมูลการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างลงในระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) และระบบ e-GP ของกรมบัญชีกลาง แนวทางการแก้ไข ต้องสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อทำหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างร่วมกับผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานพัสดุและจัดหากลาง และควรเพิ่มอำนาจหน้าที่แก่บุคลากรประจำในการดำเนินการบางส่วนเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงาน และในด้านการทำงานที่ซ้ำซ้อนของระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) และระบบ e-GP นั้นควรจะมีการพัฒนาโปรแกรมหรือระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบหนึ่งมาสู่อีกระบบหนึ่งได้ ทำให้การบันทึกข้อมูลจำนวนมากทำเพียงครั้งเดียวแต่ได้ทั้ง 2 ระบบ

การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดซื้อจัดจ้าง ผลการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดซื้อจัดจ้าง ดังนี้

1. การจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ในทางปฏิบัตินั้นเป็นการยากที่จะสามารถระบุรายละเอียด คุณสมบัติของสินค้าและบริการที่ต้องการ ในเงื่อนไขข้อกำหนดงาน TOR ในการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละครั้งให้ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริงได้ ซึ่งสาเหตุดังกล่าวเกิดจากความยากในการนำคุณสมบัติหรือรายละเอียดของสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการหรือความจำเป็นที่มีลักษณะเฉพาะ มากำหนดโดยการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ควรแก้ไขด้วยการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างร่วมกันกำหนดรายละเอียดคุณสมบัติเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าคุณสมบัติที่ระบุมีรายละเอียดที่ครบถ้วน มีความครอบคลุมความจำเป็นในการใช้งานอย่างแท้จริง และควรเพิ่มการประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหน่วยงานพัสดุและจัดหา และหน่วยงานผู้ใช้งานให้มากขึ้น เพื่อให้หน่วยงานพัสดุสามารถช่วยตรวจสอบขั้นตอนกระบวนการดำเนินงาน เพิ่มความมั่นใจในการกำหนดรายละเอียดคุณสมบัติของสินค้าและบริการให้มีความเหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการหรือความจำเป็นอย่างแท้จริง

2. ผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดเงื่อนไขรายละเอียดความต้องการสินค้าและบริการยังขาดความรู้ความเข้าใจในความต้องการหรือความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการอย่างแท้จริง

3. กรมบัญชีกลางมีการออกกฎกระทรวง ระเบียบและหนังสือเวียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งเอกสารดังกล่าวค่อนข้างจะละเอียดอยู่แล้ว แต่มีประเด็นน่าสนใจอย่างหนึ่งคือการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้รับจ้าง ควรตรวจสอบสถานที่ปฏิบัติงานจริง ว่ามีองค์ประกอบครบตามที่แจ้งมาในเอกสารหรือไม่ เพื่อป้องกันการดำเนินงานที่อาจจะไม่มีประสิทธิภาพในอนาคตได้ ดังนั้นควรทำการสร้างฐานข้อมูลสำหรับบันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งแสดงถึงประวัติ คุณสมบัติและผลการดำเนินงานของผู้ค้าที่เคยจัดซื้อจัดจ้าง ฐานข้อมูลดังกล่าวนี้อาจพัฒนาอยู่ในรูปของระบบหรือโปรแกรมออนไลน์ที่ทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็วเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินโครงการก่อสร้าง

4. ขั้นตอนการปฏิบัติงานจริงในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างนั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่การปฏิบัติงานจริงจะส่งผลทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งเมื่อมีการปรับแผนการดำเนินงานใหม่นั้น จะส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงผู้ค้า ปริมาณงานที่เปลี่ยนแปลงไป คุณภาพในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และระยะเวลาการก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นจากเดิม สามารถทำการ

ป้องกันและแก้ไขโดยการวางแผนให้มีความรอบคอบและครอบคลุมความเสี่ยงด้านต่างให้มากที่สุด รวมถึงการเตรียมแผนการสำรองเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในหลากหลายรูปแบบ

5. การปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ภาครัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ผลิตภายในประเทศ โดยการรับรองของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งจะต้องทราบเงื่อนไขในการให้แต้มต่อกับผู้ประกอบการ SMEs ในการเสนอราคาสูงกว่าผู้ประกอบการทั่วไปได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของราคาต่ำสุดของผู้ประกอบการที่ไม่เป็น SMEs ในกรณีของการจ้างก่อสร้าง ให้หน่วยงานของรัฐกำหนดรายละเอียดในแบบรูปราคางานก่อสร้างว่า ให้ใช้พัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้าง โดยใช้เหล็กหรือเหล็กกล้าที่เป็นพัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศก่อน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของปริมาณเหล็กหรือเหล็กกล้าที่ใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดในครั้งนั้น หากการใช้เหล็กหรือเหล็กกล้าแล้วยังไม่ครบร้อยละของมูลค่าที่กำหนดให้ใช้พัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศ ให้หน่วยงานของรัฐใช้พัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศประเภทอื่นเพื่อให้ครบร้อยละ 60 โดยหลักการนี้ใช้บังคับสำหรับการจัดซื้อ การจัดจ้างก่อสร้าง การจัดจ้างที่มีใช้งานก่อสร้างและการเช่าสังหาริมทรัพย์ แต่ไม่ใช้กับการจ้างที่ปรึกษาและการจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

การจัดทำแบบรูปราคางานก่อสร้าง

1. ต้องกำหนดรายละเอียดในแบบรูปราคางานก่อสร้าง และกำหนดให้คู่สัญญาต้องใช้พัสดุประเภทวัสดุหรือครุภัณฑ์ที่จะใช้ในงานก่อสร้างเป็นพัสดุที่ผลิตภายในประเทศ โดยต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดตามสัญญา

2. ต้องกำหนดรายละเอียดในแบบรูปราคางานก่อสร้าง ให้คู่สัญญาต้องใช้เหล็กที่ผลิตภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของปริมาณเหล็กที่ต้องใช้ทั้งหมดตามสัญญา

3. กรณีที่ไม่ต้องอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้น ขออนุมัติ (สามารถกำหนดแบบรูปราคางานก่อสร้างได้ตามความต้องการ)

3.1 กรณีที่หน่วยงานของรัฐทราบตั้งแต่ต้นว่าโครงการก่อสร้างนั้นต้องใช้พัสดุที่นำเข้าจากต่างประเทศและพัสดุดังกล่าวนั้นไม่มีผลิตภายในประเทศ ซึ่งทำให้อัตราการใช้พัสดุที่ผลิตภายในประเทศน้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดตามสัญญา

3.2 กรณีเมื่อหน่วยงานของรัฐได้จัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา และใบบัญชีรายการก่อสร้างแล้ว ทราบว่าโครงการก่อสร้างนั้นต้องใช้พัสดุที่นำเข้าจากต่างประเทศและพัสดุดังกล่าวนั้นไม่มีผลิตภายในประเทศ ซึ่งทำให้อัตราการใช้พัสดุที่ผลิตภายในประเทศน้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดตามสัญญา

4. กรณีเมื่อได้จัดทำ BOQ แล้ว ทราบว่าพัสดุที่จะใช้ในโครงการก่อสร้างนั้นมีผลิตภายในประเทศแต่จะไม่ใช่พัสดุที่ผลิตภายในประเทศ หรือจะใช้หรือใช้พัสดุที่ผลิตภายในประเทศไม่ครบร้อยละ 60 หากกรณีเป็นดังนี้

4.1 กรณีที่ราคาพัสดุที่นำเข้าจากต่างประเทศมีราคาต่อหน่วยไม่เกิน 2 ล้านบาท ให้เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อขออนุมัติก่อน

4.2 กรณีที่ราคาพัสดุที่นำเข้าจากต่างประเทศมีราคาต่อหน่วยรายการใดรายการหนึ่งเกิน 2 ล้านบาท ให้เสนอผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้นเพื่อขออนุมัติก่อน

การวิเคราะห์ระบบบัญชี ผลการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ระบบบัญชี ดังนี้ ในการปฏิบัติงานระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) มีขั้นตอนในการทำงานที่ซับซ้อน เข้าใจยาก ต้องกรอกข้อมูลที่มากเกินไป และใช้เวลาในการกรอกข้อมูลนาน มีเมนูการใช้งานที่ซับซ้อนยุ่งยาก ควรแก้ไขด้วยการสร้างโปรแกรมหรือระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบหนึ่งมาสู่อีกระบบหนึ่งได้ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) ที่จะสามารถอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างละเอียดทุกขั้นตอน เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานของ และกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการเพิ่มระดับผู้อนุมัติและผู้ตรวจสอบเพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาด และการลดความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

การวิเคราะห์ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ผลการศึกษา พบว่า กรมบัญชีกลาง ได้จัดทำระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) ก็เพื่อให้หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและพัสดุภาครัฐได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วนและมีความทั่วถึง เป็นศูนย์ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีระบบบริหารจัดการรหัสสินค้าและบริการภาครัฐ เก็บข้อมูลของหน่วยงานจัดซื้อ และข้อมูลสำหรับผู้ค้าในการจัดซื้อจัดจ้างรูปแบบต่าง ๆ และยังเชื่อมต่อข้อมูลกับแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นแบบการประมวลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ที่ครบกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐเพื่อเป็นการเพิ่มความโปร่งใส ลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ตามระเบียบที่กำหนด ลดความซ้ำซ้อน การบันทึกข้อมูล ซึ่งสามารถให้ฝ่ายบริหารได้ทำการติดตามข้อมูลได้แบบ Real time ในระบบ รวมไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณได้

ประโยชน์ของระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP)

1. เพื่อให้เกิดความสะดวกและความทั่วถึงอย่างเท่าเทียมกันของผู้ค้าและผู้รับจ้าง ช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้ค้ารายใหม่สามารถเข้าร่วมจัดซื้อจัดจ้างกับภาครัฐได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภาคธุรกิจ SMEs ที่ขึ้นทะเบียนกับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือผู้ผลิตภายในประเทศที่ได้รับการรับรองเครื่องหมาย MIT จากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
2. เกิดความโปร่งใสในระบบการจัดซื้อจัดจ้างและการใช้งบประมาณของรัฐให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น
3. เป็นการลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเนื่องจากมีระบบที่สามารถจะเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานไว้ทุกขั้นตอน
4. ทำให้เกิดศูนย์การจัดซื้อจัดจ้างในระดับประเทศที่มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย สามารถทำการสืบค้นข้อมูลได้อย่างถูกต้องและมีความรวดเร็ว
5. เป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของประเทศและเสริมสร้างขีดความสามารถของภาคเอกชนไทย ให้เกิดการแข่งขันอย่างแท้จริงในการเสนอราคา
6. เป็นการปรับปรุงนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ กำหนดให้มีการทบทวนการกำหนดคุณลักษณะ แบบรูปรายการละเอียด และขอบเขตงาน (TOR) และราคากลาง เพื่อความเหมาะสมกับการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลโดยดำเนินการด้วยความโปร่งใสมาเป็นอันดับแรก

1.2 มีการกำหนดนโยบายให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ โดยคัดเลือกบุคคลที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุแต่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องของโครงการนั้นเข้ามาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์

1.3 หน่วยงานรัฐควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อ จัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

1.4 จัดให้มีคู่มือปฏิบัติงาน แนวทางการดำเนินงาน สำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

1.5 ควรจัดให้มีข้อตกลงคุณธรรมระหว่างภาครัฐ ผู้ประกอบการ และผู้สังเกตการณ์ สำหรับการก่อสร้างที่มีวงเงินตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

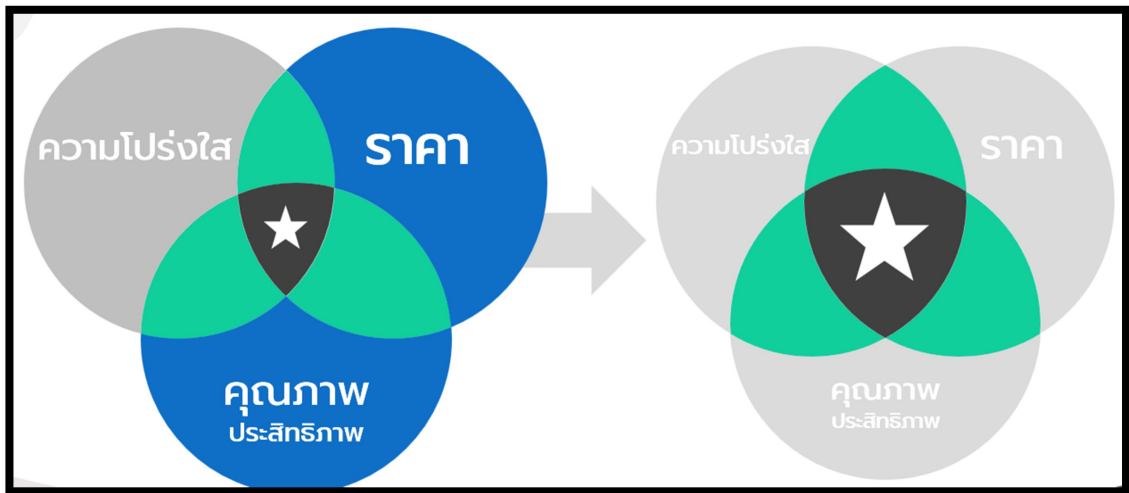
2.1 วิธีเฉพาะเจาะจงและการตรวจสอบ ประเด็นหนึ่งคือในระเบียบปัจจุบันในการจัดซื้อจัดจ้าง กรมบัญชีกลางมิให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจงคัดเลือกได้แต่มีวงเงินจำกัด ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย นั่นคือหากเป็นการมองในเชิงทุจริตก็อาจจะมองได้ว่าเป็นการเอื้อกับผู้ประกอบการบางราย แต่มีข้อดีในเรื่องของการควบคุมคุณภาพได้ดี ซึ่งถ้าเป็น การก่อสร้างของโรงพยาบาลหากสามารถเพิ่มวงเงินได้ก็น่าจะเป็นเรื่องที่ดีแต่ต้องมีระบบการตรวจสอบที่ดีด้วย

2.2 กระบวนการจัดการข้อร้องเรียน ในปัจจุบันมีช่องทางเปิดให้เกิดการร้องเรียนขึ้นได้ซึ่งในบางครั้งการร้องเรียนเป็นการกลั่นแกล้งกันเพื่อให้เกิดความล่าช้าหรือประวิงเวลาทำให้ส่วนราชการเกิดความเสียหายซึ่งกว่าจะเริ่มกลับมาดำเนินการได้ก็ใช้เวลาเนิ่นนานเพราะต้องติดขั้นตอนต่าง ๆ มากมายจึงเห็นควรมีระเบียบหรือมีหน่วยงานที่จะช่วย กลั่นกรองเรื่องเหล่านี้ให้ได้ข้อสรุปโดยเร็ว

2.3 การยกเลิกสัญญา และการจัดหาผู้รับจ้างรายใหม่ กรณีมีการดำเนินงานแล้วบริษัทที่ดำเนินงานไม่สามารถทำงานให้ได้ตามแผนงานทำให้ส่วนราชการเกิดความเสียหายโดยยังไม่หมดอายุสัญญา เห็นควรให้มีการเสนอยกเลิกสัญญาได้ โดยไม่ต้องรอให้หมดสัญญาและสามารถดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างรายใหม่ให้ได้โดยเร็วโดยไม่ติดขั้นตอนต่าง ๆ

2.4 การปรับนโยบายที่เหมาะสมของการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาล กรมบัญชีกลางควรมีนโยบายที่มีความเหมาะสมกับประเภทของการก่อสร้างอาคารที่มีความเฉพาะเจาะจง เช่น อาคารโรงพยาบาล ที่มีรายละเอียดของพัสดุที่มีความแตกต่างจากวัตถุประสงค์ของการก่อสร้างอาคารทั่วไป ดังนั้น ไม่ควรใช้มาตรฐานเดียวกันกับทุก ๆ การก่อสร้างอาคารของภาครัฐ เพราะอาจจะส่งผลกระทบต่อเสียหายมากกว่าสิ่งที่ภาครัฐจะได้ประโยชน์ เนื่องจากในการปฏิบัติงานจริงไม่มีคำว่า Fit for all

แผนภาพที่ 5-1 แสดงผลที่ได้จากการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคาร
โรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2566

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในด้านพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

3.2 นำปัญหาที่พบจากผลวิจัยมาทำการเก็บข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐที่มีการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป มาเปรียบเทียบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างจากผลวิจัยอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำกระบวนการให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

บัญญัติกลาง, กรม, กระทรวงการคลัง. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ : มปท.

วิทยานิพนธ์

ธนิดา บดีพงศ์. “การศึกษาพฤติกรรมการและกำหนดกลยุทธ์การเสนอราคางานก่อสร้างทาง”. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารงานก่อสร้างและสาธารณูปโภค มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2562.

นันทวัฒน์ บรมานันท์ และคณะ. พัฒนาการของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2556.

พัชรสุทธิ สุจริตตานนท์. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาการประมูลด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ”. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2557.

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. “รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาฐานข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อออกแบบยุทธศาสตร์ในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ”. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2562.

วารสาร

กฤษณ แก้วหลอดหัน. “การบริหารจัดการงานก่อสร้างภาครัฐตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 สำหรับผู้ปฏิบัติงานโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์”. วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า. ปีที่ 36 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม, 2562.

ศรัณย์ จุลปาน และ อธิพิพร ศิริสวัสดิ์. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อขายในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์”. วารสารวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม, 2559.

กฎหมาย

“ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก, ลง 13 ตุลาคม 2561.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

ภูริวัฒน์ เกื้อทาน. “เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ กองบริหารการคลัง. พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560”, 2566.

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ภูษงค์ ลิขิตธนสมบัติ
- วัน เดือน ปีเกิด : 11 มีนาคม 2514
- การศึกษา : ปริญญาตรี แพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2538
- : ปริญญาโท วุฒิบัตรสูติศาสตร์นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาล
รามาริบัติ ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2544
- : วุฒิบัตรมะเร็งนรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ
ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2546

ประวัติการทำงานโดยย่อ

- : พ.ศ. 2559 - 2560 กรรมการบริหารมูลนิธิรามาริบัติ
- : พ.ศ. 2557 - 2558 รองคณบดีฝ่ายอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ
- : พ.ศ. 2556 รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามาริบัติ
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ
- : พ.ศ. 2555 - 2556 ประธานสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหิดล
กรรมการสภามหาวิทยาลัยมหิดล
- ตำแหน่งปัจจุบัน : พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน - รองคณบดีฝ่ายกายภาพโครงการพิเศษ
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ
- กรรมการบริหารคณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาริบัติ

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเมือง

เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาล
ของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ภูษงค์ ลิขิตธนสมบัติ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 65

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายกายภาพโครงการพิเศษ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาล
รามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้กำหนดกรอบแนวปฏิบัติงานให้
เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันโดยใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อป้องกันการทุจริต กำหนดให้มีการเปิดเผย
ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางมากยิ่งขึ้น เพื่อความโปร่งใส
และมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม กำหนดให้ค่านึงถึงวัตถุประสงค์ การใช้งานเป็นสำคัญ โดยไม่
จำเป็นต้องใช้ราคาต่ำสุดเสมอไป แต่ให้พิจารณาคุณภาพประกอบราคา

การประกวดราคาแบบ e-bidding ภาคส่วนเอกชนหรือผู้รับเหมาที่ต้องการเข้าร่วมการ
ประกวดราคา โครงการก่อสร้างของรัฐต้องลงทะเบียนเป็นผู้ค้ากับภาครัฐในระบบการจัดซื้อจัดจ้าง
ภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) ของกรมบัญชีกลาง
ก่อนจึงมีสิทธิสามารถเข้าไปค้นหาประกาศจัดซื้อจัดจ้างและขอรับเอกสารการประกวดราคาได้
โดยประกอบไปด้วยต้นทุนค่าวัสดุ ค่าแรงงาน เครื่องจักรอุปกรณ์ ค่าดำเนินการ กำไร และภาษี
เพื่อให้ผู้สนใจยื่นข้อเสนอได้คิดคำนวณราคารวมทั้งสิ้นก่อนจะเสนอราคาและเสนอราคาได้เพียงครั้ง
เดียว ซึ่งผู้ผ่านการพิจารณาคูณสมบัติและเป็นผู้ที่เสนอราคาต่ำที่สุดจะเป็นผู้ชนะการเสนอราคา และ
จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ได้มีการขยายการ
ดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นการรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับเป็นสถานที่ศึกษาของนักศึกษา
แพทย์เพื่อผลิตบุคลากรทางการแพทย์ออกไปรับใช้สังคม จำเป็นที่จะต้องมีการจัดซื้อจัดหาพัสดุ
ประเภทอาคารก่อสร้างมูลค่าไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท และด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ต้องมีแผนการของแต่ละ
โครงการเพิ่มมากขึ้นในการก่อสร้างและการจัดหาพัสดุนานมาก การจัดซื้อจัดจ้างจึงเป็นส่วน
หนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับโรงพยาบาลที่จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญผู้บริหาร
และผู้ปฏิบัติงานของโรงพยาบาลจะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องเข้าใจระบบ
และขั้นตอน หรือกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคาร เพื่อความถูกต้องและมีความ
สะดวกรวดเร็ว ทำให้เป็นไปตามเป้าหมายในการที่จะช่วยชีวิตและรักษาอาการเจ็บป่วยของผู้มารับ
การรักษาได้ และสามารถเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อบุคลากรทางการแพทย์ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาข้อมูลจากเอกสารทั้งภาครัฐและเอกชน ตำรา บทความ งานวิจัย ตลอดจนสิ่งพิมพ์รายงานประจำปี ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎี แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ และจากงานวิจัยต่างประเทศ

2. ขอบเขตด้านประชากร

สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ และผู้ปฏิบัติงานพัสดุของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลรามาริบัติ โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย จำนวน 9 กลุ่มผู้ค้ากับภาครัฐ จำนวน 4 ท่านและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรมบัญชีกลาง จำนวน 4 ท่าน รวมทั้งสิ้น 17 ท่าน

3. ขอบเขตด้านเวลา

ขอบเขตระยะเวลาการวิจัยตั้งแต่ ธันวาคม 2565 ถึง พฤษภาคม 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมจากการศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ
- 1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีหลักการต่าง ๆ

3. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์นำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป มีรายละเอียดผลการศึกษา โดยสรุปดังนี้

หลักในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ

เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ ในหลักการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐที่ดีต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้ 1) คุ่มค่า หมายถึง พักต้องมีความเหมาะสมหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งาน ราคาเหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน 2) โปร่งใส หมายถึง ต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมมีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และ มีการเปิดเผยข้อมูลจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน 3) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หมายถึง ต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ล่วงหน้า กำหนดเวลาที่เหมาะสมโดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ 4) ตรวจสอบได้ หมายถึง มีการจัดเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

รายละเอียดของบทบัญญัติและการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องในทางปฏิบัติ พบปัญหาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่มีการรวมอำนาจไว้ที่กระทรวงการคลังเพียงองค์กรเดียว จึงไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ ทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเกิดความล่าช้า ใช้เวลายาวนานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง 2) ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีภาครัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานในโครงการที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลายด้านเนื่องจาก การปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่มีรายละเอียดอยู่หลายขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีความซับซ้อน รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา 3) ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อป้องกันการทุจริต แต่ไม่มีกฎหมายลำดับรองที่กำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการหรือระบบการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ตามสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 บัญญัติรับรองไว้

ผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ 1) ควรมีการแก้ไขโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่มีหน้าที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยเฉพาะในส่วนคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน มิให้มีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่กระทรวงการคลังเพียงหน่วยงานเดียว 2) การแก้ไขปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน

โครงการภาครัฐ ซึ่งภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้รับจ้างในบัญชีหรือผู้สนใจมาทำความเข้าใจในระบบการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ก่อนทำการประมูล 3) หน่วยงานภาครัฐควรมีการตรวจสอบรายละเอียด รายการประกอบแบบ ปริมาณของวัสดุรวมถึงราคากลางที่ใช้ในการคำนวณ โดยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญก่อนนำไปสู่ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างต่อไป 4) การบริหารงานที่มีสัญญาหลายสัญญาในเวลาเดียวกัน ควรแบ่งงานออกเป็นหลายสัญญา เพื่อสะดวกในการบริหาร 5) ขั้นตอนที่สำคัญในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ คือการตรวจสอบสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมในการประมูล ซึ่งบางครั้งพบว่ามีการจดทะเบียนผู้ประกอบการจริง แต่สถานประกอบการไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีเครื่องมือและความพร้อมรวมทั้งการขาดบุคลากรที่จะสามารถรับงานโครงการขนาดใหญ่ได้ ทำให้ภาครัฐเกิดความเสียหาย ส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามสัญญา เกิดความล่าช้า 6) สิ่งที่ต้องพึงระวังในการจัดซื้อจัดจ้างในการระบุยี่ห้อสิ่งของที่จะซื้อแบบเจาะจง เป็นผลที่ทำให้เกิดการผูกขาดสินค้าและราคา การมีคู่แข่งชั้นจะทำให้โรงพยาบาลซึ่งเป็นเจ้าของโครงการได้ประโยชน์สูงสุดในด้านคุณภาพและราคา

ผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

การวิเคราะห์ด้านผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ผลการศึกษา พบว่า ต้องสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อทำหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างร่วมกับผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานพัสดุและจัดหากลาง และควรเพิ่มอำนาจหน้าที่แก่บุคลากรประจำในการดำเนินการบางส่วนเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงาน และในด้านการทำงานที่ซ้ำซ้อนของระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) และระบบ e-GP นั้นควรจะมีการพัฒนาโปรแกรมหรือระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบหนึ่งมาสู่อีกระบบหนึ่งได้ ทำให้การบันทึกข้อมูลจำนวนมากทำเพียงครั้งเดียวแต่ได้ทั้ง 2 ระบบ

การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดซื้อจัดจ้าง ผลการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดซื้อจัดจ้าง ดังนี้ 1) การจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ในทางปฏิบัตินั้นเป็นการยากที่จะสามารถระบุรายละเอียด ควรแก้ไขด้วยการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างร่วมกันกำหนดรายละเอียดคุณสมบัติเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าคุณสมบัติที่ระบุมีรายละเอียดที่ 2) ผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดเงื่อนไขรายละเอียดความต้องการสินค้าและบริการยังขาดความรู้ความเข้าใจในความต้องการหรือความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการอย่างแท้จริง 3) กรมบัญชีกลางมีการออกกฎกระทรวงระเบียบและหนังสือเวียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งเอกสารดังกล่าวค่อนข้างจะละเอียดอยู่แล้ว แต่ควรทำการสร้างฐานข้อมูลสำหรับบันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งแสดงถึงประวัติ คุณสมบัติและผลการดำเนินงานของผู้ค้าที่เคยจัดซื้อจัดจ้าง ฐานข้อมูลดังกล่าวนี้อาจพัฒนาอยู่ในรูปของระบบหรือโปรแกรมออนไลน์ที่ทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็วเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินโครงการก่อสร้าง 4) ขั้นตอนการปฏิบัติงานจริงในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างนั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่การปฏิบัติงานจริงจะส่งผลทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งเมื่อมีการปรับแผนการดำเนินงานใหม่นั้น จะส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงผู้ค้า ปริมาณ

งานที่เปลี่ยนแปลงไป คุณภาพในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และระยะเวลาการก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นจากเดิม สามารถทำการป้องกันและแก้ไขโดยการวางแผนให้มีความรอบคอบและครอบคลุมความเสี่ยงด้านต่างให้มากที่สุด รวมถึงการเตรียมแผนการสำรองเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในหลากหลายรูปแบบ 5) การปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ภาครัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ผลิตภายในประเทศ โดยการรับรองของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งจะต้องทราบเงื่อนไขในการให้แต้มต่อกับผู้ประกอบการ SMEs ในการเสนอราคาสูงกว่าผู้ประกอบการทั่วไปได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของราคาต่ำสุดของผู้ประกอบการที่ไม่เป็น SMEs ในกรณีของการจ้างก่อสร้าง ให้หน่วยงานของรัฐกำหนดรายละเอียดในแบบรูปราคางานก่อสร้างว่า ให้ใช้พัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้าง โดยใช้เหล็กหรือเหล็กกล้าที่เป็นพัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศก่อน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของปริมาณเหล็กหรือเหล็กกล้าที่ใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดในครั้งนั้น หากการใช้เหล็กหรือเหล็กกล้าแล้วยังไม่ครบร้อยละของมูลค่าที่กำหนดให้ใช้พัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศ ให้หน่วยงานของรัฐใช้พัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศประเภทอื่นเพื่อให้ครบร้อยละ 60 โดยหลักการนี้ใช้บังคับสำหรับการจัดซื้อ การจ้างก่อสร้าง การจ้างที่มีในงานก่อสร้างและการเช่าสังหาริมทรัพย์ แต่ไม่ใช้กับการจ้างที่ปรึกษาและการจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

การจัดทำแบบรูปราคางานก่อสร้าง 1) ต้องกำหนดรายละเอียดในแบบรูปราคางานก่อสร้าง และกำหนดให้คู่สัญญาต้องใช้พัสดุประเภทวัสดุหรือครุภัณฑ์ที่จะใช้ในงานก่อสร้างเป็นพัสดุที่ผลิตภายในประเทศ โดยต้องใช้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดตามสัญญา 2) ต้องกำหนดรายละเอียดในแบบรูปราคางานก่อสร้าง ให้คู่สัญญาต้องใช้เหล็กที่ผลิตภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของปริมาณเหล็กที่ต้องใช้ทั้งหมดตามสัญญา 3) กรณีที่ไม่ต้องอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้นขออนุมัติ (สามารถกำหนดแบบรูปราคางานก่อสร้างได้ตามความต้องการ) โดย 1) กรณีที่หน่วยงานของรัฐทราบตั้งแต่ต้นว่าโครงการก่อสร้างนั้นต้องใช้พัสดุที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและพัสดุดังกล่าวนั้นไม่มีผลิตภายในประเทศ ซึ่งทำให้อัตราการใช้พัสดุที่ผลิตภายในประเทศน้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดตามสัญญา และ 2) กรณีเมื่อหน่วยงานของรัฐได้จัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคาและใบบัญชีรายการก่อสร้างแล้ว ทราบว่าโครงการก่อสร้างนั้นต้องใช้พัสดุที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและพัสดุดังกล่าวนั้นไม่มีผลิตภายในประเทศ ซึ่งทำให้อัตราการใช้พัสดุที่ผลิตภายในประเทศน้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมดตามสัญญา 4) กรณีเมื่อได้จัดทำ BOQ แล้ว ทราบว่าพัสดุที่จะใช้ในโครงการก่อสร้างนั้นมีผลิตภายในประเทศแต่จะไม่ใช้พัสดุที่ผลิตภายในประเทศหรือจะใช้หรือใช้พัสดุที่ผลิตภายในประเทศไม่ครบร้อยละ 60 หากกรณีเป็นดังนี้ 1) กรณีที่ราคาพัสดุที่นำเข้ามาจากต่างประเทศมีราคาต่อหน่วยไม่เกิน 2 ล้านบาท ให้เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อขออนุมัติก่อน 2) กรณีที่ราคาพัสดุที่นำเข้ามาจากต่างประเทศมีราคาต่อหน่วยรายการใดรายการหนึ่งเกิน 2 ล้านบาท ให้เสนอผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้นเพื่อขออนุมัติก่อน

การวิเคราะห์ระบบบัญชี ผลการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ระบบบัญชี ดังนี้ ในการปฏิบัติงานระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) มีขั้นตอนในการทำงานที่ซับซ้อน เข้าใจยาก ต้องกรอกข้อมูลที่มากเกินไป ควรแก้ไขด้วยการสร้างโปรแกรมหรือระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบหนึ่งมาสู่อีกระบบหนึ่งได้ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) ที่จะสามารถอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างละเอียดทุกขั้นตอน

การวิเคราะห์ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ผลการศึกษา พบว่า กรมบัญชีกลาง ได้จัดทำระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) ก็เพื่อให้หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและพัสดุภาครัฐได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วนและมีความทั่วถึง เป็นศูนย์ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีระบบบริหารจัดการรหัสสินค้าและบริการภาครัฐ เก็บข้อมูลของหน่วยงานจัดซื้อ และข้อมูลสำหรับผู้ค้าในการจัดซื้อจัดจ้างรูปแบบต่างๆ และยังเชื่อมต่อข้อมูลกับแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นแบบการประมวลผลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ที่ครบกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐเพื่อเป็นการเพิ่มความโปร่งใส ลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ตามระเบียบที่กำหนด ลดความซ้ำซ้อน การบันทึกข้อมูล ซึ่งสามารถให้ฝ่ายบริหารได้ทำการติดตามข้อมูลได้แบบ Real time ในระบบ รวมไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ กำหนดให้มีการทบทวนการกำหนดคุณลักษณะ แบบรูปรายการละเอียด และขอบเขตงาน (TOR) และราคากลาง เพื่อความเหมาะสมกับการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาล

1.2 หน่วยงานรัฐควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อ จัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

1.3 จัดให้มีคู่มือปฏิบัติงาน แนวทางการดำเนินงาน สำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 วิธีเฉพาะเจาะจงและการตรวจสอบ ประเด็นหนึ่งคือในระเบียบปัจจุบันในการจัดซื้อจัดจ้าง กรมบัญชีกลางมิให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจงคัดเลือกได้แต่มีวงเงินจำกัด ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย นั่นคือหากเป็นการมองในเชิงทุจริตก็อาจจะมองได้ว่าเป็นการเอื้อกับผู้ประกอบการบางราย แต่มีข้อดีในเรื่องของการควบคุมคุณภาพได้ดี ซึ่งถ้าเป็น การก่อสร้างของโรงพยาบาลหากสามารถเพิ่มวงเงินได้ก็น่าจะเป็นเรื่องที่ดีแต่ต้องมีระบบการตรวจสอบที่ดีด้วย

2.2 กระบวนการจัดการข้อร้องเรียน ในปัจจุบันมีช่องทางเปิดให้เกิดการร้องเรียนขึ้นได้ซึ่งในบางครั้งการร้องเรียนเป็นการกลั่นแกล้งกันเพื่อให้เกิดความล่าช้าหรือประวิงเวลาทำให้ส่วนราชการเกิดความเสียหายซึ่งกว่าจะเริ่มกลับมาดำเนินการได้ก็ใช้เวลาเนิ่นนานเพราะต้องติดขั้นตอน

ต่างๆมากมายจึงเห็นควรมีระเบียบหรือมีหน่วยงานที่จะช่วย กลั่นกรองเรื่องเหล่านี้ให้ได้ข้อสรุปโดยเร็ว

2.3 การยกเลิกสัญญา และการจัดหาผู้รับจ้างรายใหม่ กรณีมีการดำเนินงานแล้ว บริษัทที่ดำเนินงานไม่สามารถทำงานให้ได้ตามแผนงานทำให้ส่วนราชการเกิดความเสียหายโดยยังไม่หมดอายุสัญญา เห็นควรให้มีการเสนอยกเลิกสัญญาได้ โดยไม่ต้องรอให้หมดสัญญาและสามารถดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างรายใหม่ให้ได้โดยเร็วโดยไม่ติดขั้นตอนต่างๆ

2.4 การปรับนโยบายที่เหมาะสมของการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาล กรมบัญชีกลางควรมีนโยบายที่มีความเหมาะสมกับประเภทของการก่อสร้างอาคารที่มีความเฉพาะเจาะจง เช่น อาคารโรงพยาบาล ที่มีรายละเอียดของพัสดุที่มีความแตกต่างจากวัตถุประสงค์ของการก่อสร้างอาคารทั่วไป ดังนั้น ไม่ควรใช้มาตรฐานเดียวกันกับทุกๆการก่อสร้างอาคารของภาครัฐ เพราะอาจจะส่งผลกระทบต่อเสียหายมากกว่าสิ่งที่ภาครัฐจะได้ประโยชน์ เนื่องจากในการปฏิบัติงานจริง ไม่มีคำว่า Fit for all

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ศึกษาองค์ประกอบอื่นๆที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในด้านพระราชบัญญัติการจัดซื้อ จัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

3.2 นำปัญหาที่พบจากผลวิจัยมาทำการเก็บข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐที่มีการจัดซื้อจัดจ้างการก่อสร้างอาคารที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป มาเปรียบเทียบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างจากผลวิจัยอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำกระบวนการให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น